Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РУЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 135 (21. 002) 1991 йил 16 июль, сешанба ● Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ● Баҳоси 8 тийин.

*

Фарғона вилояти Ленинград ноҳиясидаги «Коммунизм» жамоа хўжалиги сут-товар фермасида Одинахон Сайфуддиновани илғор чорвадор сифатида ҳурмат қиладилар. Одинахон ўзига бириктилган 25 бош говмуш парваришига, озуқанинг тўйимли, молхонанинг покиза бўлишига аҳамият беради. Шунинг учун ҳар бош сигирдан кунига 11-12 литрдан серқаймоқ сут соғиб олаётир.

Суратда: моҳир сут соғувчи О. Сайфуддинова.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

*

Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамасида

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси бўлди.

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов СССР Вазирлар Маҳкамаси ва суверен республикалар ҳукуматларининг бозорга ўтиш шароитида мамлакат иқтисодиётини тангликдан олиб чиқишга доир яқинда қабул қилинган қўшма ҳаракат дастури тўғрисида ахборот берди, яқин вақт ичида ҳал этиш лозим бўлган муаммоларга батафсил тўхталди. У ҳозирги пайтда, 1992 йил режаларини ишлаб чиқиш чоғида республика иқтисодиётини ривожлантириш истиқболларини белгилашга диққат билан ёндашиш зарурлигини таъкидлади.

Мазкур ҳужжат матбуотда эълон қилинган тарзида, республиканинг таркиб топган маҳаллий хусусиятлари шароитида биз учун мақбул эмас. Биринчидан, у ҳокимлик тизими шароитида, Иттифоқ вазирликлари ва идоралари ўз шартларини мажбуран қабул қилдирган ва давлат буюртмаси соҳасидаги барча кўрсаткичларни ўзлари белгилаб берган шароитда эски ёндашувлар асосида ишлаб чиқилган. Иккинчидан, модомики, республикалар ўзларини мустақил деб эълон қилган экан, демак улар ҳамма масалаларни, шу жумладан ўз ҳудудида жойлашган корхона ва ташкилотлар кимга бўйсунишидан қатъи назар, уларга бериладиган давлат буюртмасини белгилаш билан боғлиқ бўлган масалаларни мустақил ҳал қилишлари лозим. Айниқса жумҳуриятнинг таркиб топган ихтисослашуви ҳамда унинг озиқ-овқат, хусусан дон, қанд-шакар, гўшт, нефть маҳсулотлари ва халқ истеъмол қиладиган бошқа маҳсулотлар етказиб берилишига қарамлиги ҳисобга олиниши лозим. Бу ҳужжат бизни ҳозирнинг ўзидаёқ республикалараро битимларда белгилаб қўйилган ўз иқтисодий мажбуриятларини бажармаётган бошқа республикаларга бориб таъзим қилишга мажбур этади. Шу сабабли биз таклиф этилган таҳрирдаги ҳужжатга рози эмаслигимизни қатъий қилиб айтдик ва жумҳурият манфаатларини ҳимоя қилишни ҳисобга олиб, унинг қайта кўриб чиқилишини талаб қилдик.

Президент республикада вужудга келган иқтисодий вазият тўғрисида гапириб, республика ягона минтақа, ягона ҳудудий давлат тузилмаси эканини, унда бир хил қонунларга асосланиб иш олиб борилишини, бу қонунлар Ўзбекистондаги барча ҳудудий ва маъмурий тузилмалар учун мажбурий эканини таъкидлади. Шунга қарамай, айрим раҳбарлар ана шу қонунлар ўрнига ўз иродаларини рўёбга чиқарувчи қарорларни амалга оширишга, маъмурий ҳукмронлик қилишга уриниб, қўшни вилоятлар ва умуман, республиканинг манфаатларини, ҳар бир вилоят [illegible] манфаатларини камситмай, умумреспублика меҳнат тақсимотида ўз ўрни борлигини бутунлай унутиб қўймоқдалар.

Президент қонунларга қатъий риоя қилиш тўғрисида гапириб, Ўзбекистонда тўпланган ижроия ҳокимиятини кучайтиришнинг ижобий тажрибасини таъкидлади. Республика Олий Кенгаши Ўзбекистон ССР Конституциясига айни ижроия ҳокимиятини мустаҳкамлашга қаратилган бир қанча ўзгартиш ва қўшимчалар қабул қилди.

Президент ўз нутқида янги Иттифоқ шартномаси лойиҳасини таҳлил қилишга катта эътибор берди.

У қуйидагиларни таъкидлади: биз иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ва маданий соҳаларда мамлкатнинг барча минтақалари билан чамбарчас боғланганмиз, Ўзбекистоннинг келажаги фақат янгиланган мустақил республикалар Иттифоқи таркибида тасаввур этилади. Республика ва унинг халқи манфаатларини қадрламайдиган калтабин кишиларгина бунга қарши эътироз билдиришлари мумкин. Шу сабабли турли норасмий ташкилотлар вакилларининг, баъзи халқ депутатларининг нуқтаи назари кишини ажаблантиради, чунки улар танг вазиятдан қутулишга оид ҳеч қандай амалий қарорни таклиф этмай, танқидбозлик билан шуғулланмоқдалар, ҳатто ўз шахсий манфаатларини кўзлаб, ўз халқини камситмоқдалар. Мана шундай кайфиятларга муносиб зарба бермаётган ва гўё арзигулик ҳеч нарса содир бўлмаяпти, деб кўрсатаётган кўпгина раҳбарларнинг ва ҳатто оммавий ахборот воситаларининг нуқтаи назарини тушуниб бўлмайди.

И. А. Каримов иқтисодиётнинг ҳозирги аҳволини таҳлил қилиб берди, бу аҳвол айниқса бир қанча республикалар хом ашё ва озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришда Ўзбекистон олдидаги ўз шартномавий мажбуриятларини бажармаётганлиги сабабли ҳақли равишда ташвиш уйғотмоқда.

Кўпгина вазирликлар ва идораларнинг, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг раҳбарлари вужудга келаётган вазиятнинг нақадар қалтислигини чуқур тушуниб етмаганлиги, кутиб турувчилик мавқеига ўтиб олганлиги, ишларнинг аҳволи учун муносиб масъулият ҳис этмаётганлиги таъкидлаб ўтилди. Уларга 1991 йилнинг иккинчи ярми учун моддий-техникавий ресурслар ва тегишли топшириқ шартномаларини тўла-тўкис таъминлаш учун қисқа муддатларда куч-ғайратларни сафарбар қилиш топширилди. Ўзимизда озиқ-овқат маҳсулотлари, халқ истеъмоли моллари, бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш ҳамда уларни қўшимча равишда республикага келтириш имкониятларини қидириб топиш лозим.

Нарх-наво ошиши муносабати билан Президент даромадларни индекслаш масаласини ўткир қилиб қўйди. Республикада вужудга келган мураккаб вазиятга қарамай, аҳолининг турмуш даражаси пасайишига асло йўл қўйиб бўлмайди, уй-жой қурилиши, соғлиқни сақлашни ривожлантириш каби ижтимоий дастурларни қисқартиришга ҳам йўл қўйиб бўлмайди. Республика аҳолиси кўпайиб бораётганлиги, ижтимоий шароитлар эса, ҳозирча турмуш даражасига мос келмаётганлиги учун ҳам шундай қилиш айниқса муҳимдир.

Нарх-наво ошиб боришини англаб, деди И. А. Каримов, биз корхоналарга, улар қайси идорага бўйсунишидан қатъи назар, ҳозирча амал қилаётган истеъмол жамғармалари, чеклашлар доирасидан чиқишларига имконият беришимиз лозим. Ўз ишчиларига ҳеч бўлмаса ҳозирча биз бошқа манбалар ҳисобидан таъминлай олмаётган индекслашга кафолат бериш учун иш ҳақининг қандай жамғармасидан фойдаланишни ҳар бир жамоанинг ўзи ҳал қилиши керак. Индекслаш нарх-наво ошиши билан шунга мувофиқ равишда меҳнат ҳақини ҳам ошириш демакдир, иш ҳақини оширишнинг ҳар қандай сунъий чеклашлари бекор қилиниши, у пировард натижаларга чамбарчас боғлиқ қилиб қўйилиши лозим. Шу муносабат билан ҳар бир ишловчи ҳисобига компенсация миқдорини шу йилнинг ўзидаёқ 100 сўмга етказиш керак. Бу гап бюджетдан маблағ оладиган корхоналар ва муассасаларга ҳам тўла таллуқлидир. Бозор муносабатларига ўтиш чоғида аҳолининг камбағал табақаларини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш сира кечиктирмай ҳал этиш лозим бўлган муҳим вазифадир.

Биз матбуотда бозор муносабатлари шароитида рўй бераётган жараёнлардан халқни мунтазам хабардор қилиб туришимиз керак.

Биз халқимизни, айниқса унинг ночор табақаларини пишиқ-пухта ҳимоя қиладиган қўшимча қонун ҳужжатларини жуда қисқа муддатда қабул қилишимиз зарур.

Биргаликда аҳиллик билан ишлаш туфайлигина ҳозирги мушкул аҳволдан қутулиш мумкин. Аниқ мақсадни кўзловчи чора-тадбирлар мажмуини амалга ошириб, шу йўл билангина халқнинг турмуш даражаси пасайишини тўхтатиб қолиш ва мамлакатда ижтимоий тотувликка эришиш, бошқарув ваколатлари ҳамда вазифаларини марказ билан мустақил республикалар ўртасида аниқ фарқлаб қўйиш, ўртага қўйилган вазифаларни бажариш учун масъулиятни ошириш асосидагина иқтисодиётни барқарорлаштириш мумкин.

(ЎзТАГ).

• КОММУНИСТ МУЛОҲАЗАЛАРИ •

ХАЛҚ БИЛАН БИРГА, ТАШВИШЛАРИГА ШЕРИК

Кунлар ортидан кунлар ўтиб боряпти. Уларнинг ҳеч бири орқага қайтмайди, балки ўзига хос ташвиши ва қувончи билан тарихда қолади. Очиғини айтиш керакки, худди мана шу кейинги кунлар ҳаммадан кўра коммунистларни кўпроқ безовта қиляпти, ўйлашга, воқеаларни чуқур таҳлил қилишга мажбур этяпти. Чунки мамлакатимизда, айниқса, унинг марказий қисмида юз бераётган аҳволдан кўнгил бироз хира тортяпти, баъзан эртанги кунга ишончсизлик уйғоняпти. Бунга кўп жиҳатдан мамлакат ривожига ғўғаноқ бўлишга интилаётган турли кучларнинг кўпайиб бораётганлиги сабаб бўляпти, деб ўйлайман.

Тўғри, биз кўп партиялилик шароитида яшаяпмиз. Мухолифлик йўлини тутаётган кишилар коммунистларни нималарда айбламаяпти дейсиз. Энг ачинарлиси шуки, улар орасида кечагина Компартия сафида турган ва шу туфайли жуда катта мартабаларга эришиб, унвонларга сазовор бўлган кишилар ҳам бор. Ана шунга куйиниб кетасан киши. Ҳа, халқимиз: «Ўзингдан чиққан балога қайга борасан давога»,— деб бежиз айтмаган.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўринбосари А. Ивашкоининг «Правда» рўзномасида босилган «Мухолифликка қўшилмоқчи эмасмиз» сарлавҳали мақоласини синчиклаб ўқиб чиқар эканман, партиямизнинг ҳозирги шароитдаги сиёсати ҳақида дўппини бошдан олиб қўйиб, фикр юритишга тўғри келишини англадим. Аксар ҳолда унинг мулоҳазаларига қўшилдим. Ҳақиқатан ҳам, ҳозирги пайтда мухолифлик, унинг ҳар қандай кўриниши жамиятга катта зарар етказади. Турган гапки, Компартия бу йўлдан бормайди. У барча соф кучларни бирлаштириш, ҳамкорликда мамлакатни оғир танглик шароитидан олиб чиқиш йўлидан боради.

Лекин масаланинг бошқа жиҳатини ҳам унутиб қўймаслигимиз лозим. Компартия жамиятида рўй бераётган жараёнларга томошабин ҳам бўлиб турмаслиги керак. Ижтимоий-иқтисодий, маърифий ва маданий ҳаётдаги ҳар бир муҳим масалага ўзининг аниқ нуқтаи назарини билдириши, обрўли партия сифатида унга ўз таъсирини ўтказиши, тангликдан чиқишнинг амалий йўналишларини кўрсатиб бериши зарур. Афсуски, КПСС Марказий Комитети фаолиятида бу борада айрим нуқсонларга йўл қўйиляпти.

Бизнинг жумҳуриятимизда эса шукурким, бундай эмас. Компартиямизнинг обрўси кучли, мавқеи мустаҳкам. У халқ билан бирга бўлишга, унинг ташвишларига шерик бўлишга интиляпти. Бутун ташкилий-сиёсий ишлар халқ манфаатини ҳимоя қилишга, жумҳуриятимизни иқтисодий-ижтимоий жиҳатдан ривожлантиришга қаратилган. Компартия ҳар бир масалага ўзининг аниқ нуқтаи назарини билдириб, муаммоларни ҳал қилишнинг энг маъқул йўлларини топишга ҳаракат қиляпти. Назаримда, марказда ҳам жумҳуриятимиз Компартияси тажрибасидан фойдаланишса, ўрганишса ёмон бўлмасди. Ана шунда марказ фаолиятида рўй бераётган нуқсонлар камаярди, коммунистларимиз бунчалик безовта бўлишмас эди.

М. ҚАЛАНДАРОВ,
Урганч районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги партия комитети котиби.

ҒАНИМ ЭМАС ҲАБИБ БЎЛАЙЛИК

Ёшим олтмишдан ошди, КПСС сафида ҳам мана ўттиз йилдан бери сафдошларим қатори бақамти фаолият кўрсатиб келаяпман. Шу боисдан партиямизнинг бугунги фаолияти хусусида мулоҳаза юритишга ўзимни маънавий ҳақли деб биламан.

Ношуд соатсоз агар соатни бузса, уни тузата олмаслиги аниқ. Жамиятимиз ҳам, назаримда, худди ана шу аҳволда. Кимлардир унинг «қопқоғи»ни очиб, ичидаги билган-билмаган мурватларини чиқариб ташлашди. Надоматлар бўлсинким, тажрибанинг, илмнинг йўқлигидан ўша мурватларни жойига қўя олмаяпмиз. Бу аччиқ ҳақиқатни тан олишимиз зарур.

Мана шундай мураккаб бир вазиятда фақат донолик, босиқлик, вазминлик, тадбиркорликкина устун келмоғи керак. Агар бир-биримизга ғанимлик кўрсатиб, жиндеккина айбимизни ҳам пеш қилаверсак, аҳволни ўнглаб бўлмайди.

Автоколоннамизда 300 нафар ишчи-хизматчи меҳнат қилади. Улардан 30 нафари КПСС аъзоси. Тўғри, ҳаммамиз — ўзимизча бир дунё, лекин асосий мақсадимиз яхши яшаш-ку! Нечук энди шахсий манфаат йўлида партияни қурбон қилишимиз керак? С. Акбаров, А. Таранов, Э. Ҳасанов, С. Козимов сингари ветеран шофёрлар бошқаларга Коммунистик партия сиёсатини ва унинг бугунги кундаги ўрнини ўз тилида, содда қилиб тушунтирмоқдалар. Ёшларимизни гап фақат у ёки бу партиянинг мавқесида эмас, балки бизнинг олиб бораётган сиёсатимизнинг тўғрилигида эканлигига ишонтирмоқдалар. Дарвоқе, автоколоннамизда партия ва ҳукуматимиз сиёсатини тўғри тушунишади. Шу боисдан ҳам одамлар раҳбарнинг ҳар бир сўзини эътибор билан тинглашади, ўз мулоҳазаларини босиқлик билан изҳор этишади. Яқинда Ж. Ҳамроқуловни ёшлар орасида КПССга қабул қилганимизда бу ишни бутун жамоа маъқуллаганлиги фикримнинг исботидир.

Хуллас, ниятим шу: гарчи фикрларимиз, мулоҳазаларимиз, дунёқарашларимиз бир-бирига айнан мос тушмасада, бир-биримизга ғаним эмас, ҳабиб бўлайлик. Ана шундагина ишларимиз юришиб, турмушимиз фаровонлаша бошлайди.

Р. ЁРМУҲАМЕДОВ,
Самарқанддаги 2522-автоколонна ҳайдовчиси.

Бевосита ҳаво мавжларида

Би-би-си: микрофон олдида Татьяна БЕРК

ШЕВАРДНАДЗЕ КОМПАРТИЯНИ БЎЛИБ ЮБОРА ОЛАДИМИ?

Етакчи лавозимларни эгаллаган, аммо партиянинг ҳозирги фаолиятидан ҳафсаласи пир бўлган бир гуруҳ КПСС аъзолари бундан бир неча кун муқаддам янги демократик ҳаракат ташкил этишга қарор қилдилар. Шундан сўнг собиқ ташқи ишлар вазири Эдуард Шеварднадзе ўзининг КПССдан чиққанлигини эълон қилди. СССР Президенти, айни вақтда КПСС Марказий Комитети Бош котиби Михаил Горбачев, афтидан, бу ҳаракат кейинги сайловларда Коммунистик партияга ҳалок этувчи зарба бериши мумкинлигидан гумонсираётган бўлсада, янги демократик ҳаракатнинг ташкил этилишини табриклади. Биз Глазго дорилфунуни советшуноси Стивен Уайтдан унинг назарида янги демократик ҳаракат қанчалик шуҳрат топиши мумкинлиги ҳақида сўрадик

Уайт: Ўйлайманки, бу ҳаракат бир неча сабабларга кўра, кутилганидан камроқ шуҳрат топади. Биринчидан, муайян маънода гап кечаги кун кишилари ҳақида бормоқда. Уларнинг аксарияти партия ва давлатнинг юқори мансаб пиллапояларида бўлган, катта стажли КПСС аъзоларидир. Масалан, Шеварднадзе КПСС сафида 40 йилдан зиёдроқ вақт бўлди. Шундай экан, мен ўйлайманки, улар совет сиёсатининг келажагига эмас, балки ўтмишига тааллуқли кишилардир.

Демакратик ҳаракат унчалик шуҳрат топмаслигининг бошқа бир сабаби — гуруҳда тўла якдилликнинг йўқлигидадир. Унда жуда турлича қарашларга эга бўлган кишилар йиғилган. Масалан, Шеварднадзе, афтидан, ўнг қанотга дахлдор бўлади, бошқалар эса, чунончи, Горбачевнинг собиқ иқтисодий маслаҳатчиси Петраков ҳам ишсизлик, нарх-навонинг ўсиши ва шу кабиларни келтириб чиқарадиган ғарбча тушунчадаги эркин бозор тарафдорларидир.

Шеварднадзе, Яковлев ва бошқа айрим кишилар бу дастурга тўлалигича қўшиладилар, деб бўлмайди.

Берг: Сиз нима деб ўйлайсиз, демократик ҳаракатнинг даъватлари шаҳар ва қишлоқда ҳам, Россияда ва бошқа жумҳуриятларда ҳам бир хилда тушунарли ва қабул қилинадиган даражадами?

Уайт: Менинг тахминимча, ҳаракат дастури бутун Совет Иттифоқига қаратилган бўлсада, аммо у асосан Россия Федерацияси доирасида қабул қилинади. Зеро, демократик ҳаракатнинг катта қисми, агар грузин Шеварднадзени истисно қилсак, Россия гуруҳидан иборатдир. Бироқ Грузия, афтидан ажралишга яқиндир, ўз вақтида Шеварднадзе раҳбарлик қилган Грузия Компартияси эса тўла таркибда КПССдан чиқди.

Собчак ва Попов каби кишиларнинг даъватларига келсак, улар бутун Совет Иттифоқига эмас, балки кўпроқ Россия аҳолисига қаратилгандир.

Берг: Янги демократик ҳаракатга Ельциннинг муносабати қандай? У хайрихоҳликдан иборатми ёки кўпроқ гумонсираб қарашдан иборатми?

Уайт: Чамаси, Ельцин учун бу сиёсий жиҳатдан эскирган ҳаракатдир. Зеро, у, айтиш мумкинки, қайта қуришнинг даставвалги мақсадларини қўллаб-қувватлайди. Янги демократик ҳаракат раҳбарлари, чунончи, Шеварднадзе КПСС бундан буён ҳам ҳокимият тепасида тура олишига, у Горбачевнинг даставвалги ислоҳатчилик ғояларини амалга оширишга қодир эканлигига ишонмай қўйдилар, холос. Ельцин ва унинг тарафдорларига келганда, уларнинг КПССга муносабатлари анча кескин бўлиб, улар қандайдир юқоридан амалга ошириладиган ислоҳотчиликка, аммо қуйидан қилинадиган демократиялашнинг анча кенгроқ платформасига асосланган мутлақо янги сиёсий тузилмани ташкил этишдан умидвордирлар.

Берг: Аммо Михаил Горбачев янги ҳаракатнинг тўлақонли демократик партияга ва Коммунистик партиянинг эҳтимол тутилган рақибига айланишига йўл қўйиб берадими? Ёки у мазкур ҳаракатнинг, айтайлик, асосий сиёсий кураш ичида қолиб кетишига сабаб бўладиган сиёсий воситалар топадими?

Уайт: Горбачев, шак-шубҳасиз, уста сиёсатчи, аммо жамоат ташкилотлари ҳақида яқинда қабул қилинган қонунга мувофиқ, ҳаракат агар унинг таркибида беш минг нафар аъзоси бўлса ва улар муайян бадал тўлашса, оёққа туриб олиши ва ривож топиши мумкин. Ўшанда ҳаракат рўйхатга олинади. Горбачев бу ҳаракатни тўхтатиш учун нима қилиши мумкинлигини билмайман. У умид қилиши мумкин бўлган ягона нарса шуки, ҳаракат том маънодаги партия бўлмайди, ёки ҳеч бўлмаганда, КПССга нисбатан оппозициядаги партия бўлиб қолмайди. Горбачев ҳатто ҳаракатнинг баъзи бир аъзолари КПССдан чиқмасликларига ва у иккала томондан ҳам бузғунчи кучлар эмас, балки сиёсий марказ авж олдирадиган, қайта қуришни қўллаб-қувватлайдиган ҳаракат бўлиб қолишидан ҳам умид қилиши мумкин.

Немис тўлқини

...«Франкфуртер рундшау» рўзномасининг Москвадаги мухбири Эльфа Зигельнинг шарҳида танқидий оҳанглар янграйди: «Шеварднадзе — қаҳрамон эмас, азият чекувчи эмас ва ҳеч ҳам муртад эмас. Унинг шахсан хафа бўлганлиги ва ўзига бино қўйиб озор чекканлиги туфайли КПССдан чиқиши, агар гап фақат Шеварднадзе ҳақида борганида эди, алоҳида роль ўйнамасди. У барча юксак лавозимларга КПСС туфайли эришган. Шу боис унинг КПССдан чиқиши айнан танқид учун асос беради. Агар Шеварднадзе даврида ўзгача фикрлагани учун қамоқда ўтирган Грузия Президенти Гамсахурдиага ишонилса, собиқ вазир ҳозирча ўзининг КПССдаги роли ва сиёсий жиҳатдан қисиб қўйишлардаги қатнашуви ҳақида бор ҳақиқатни айтганича йўқ.

1987 йилда КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи котиби ва Марказий Комитет Сиёсий бюроси аъзоси лавозимларидан воз кечиб, бу билан ўз мартабасига барҳам берган Ельциндан фарқли равишда Шеварднадзе ҳозир таваккалига иш тутаётгани йўқ, у фақат ютмоқда. Шунга қарамай, агар у ўзининг КПССдан алоқасини узганлигини шахсий сабаблар билан эмас, балки амалий далил-исботлар билан асослаганида эди, унинг бўлажак демократик партиянинг асосчиларидан бири сифатидаги обрўси фуқаролар кўз ўнгида анча юқори бўлур эди»,— деб ёзади «Франкфуртер рундшау» рўзномасининг Москвадаги мухбири.

«Ганноверше альгемайне цайтунг» рўзномаси эса Шеварднадзенинг бу қадамини қуйидаги тарзда баҳолайди:

«Унинг партиядан чиқиши— бу кўплар ҳозирдаёқ жонсиз деб ҳисоблаётган қайта қуришни қутқаришга қаратилган, Горбачев билан келишилган стратегиянинг таркибий қисмидир. Аниқроқ айтганда, қўш стратегия ҳақида сўз бормоқда — Горбачев КПССни ёки ҳеч бўлмаганда, унинг катта қисмини ислоҳотлар йўлига буришга интиляпти, Шеварднадзе ва демократик кайфиятдаги бошқа арбоблар эса оппозициядаги кучли ҳаракат билан демократиялаш жараёнига кўмаклашишга ҳаракат қилмоқдалар. Бу ҳисоб-китоб ўзини оқлайдими-йўқми, ҳозирча равшан эмас.

Бироқ бу мураккаб ўзгариш Совет Иттифоқидаги чигал вазиятга мувофиқ келади.

(«Рабочая трибуна» рўзномасининг 9 июль сонидан).

МИЛЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАР МАДАНИЯТИ

Андижонда «Миллатлараро муносабатлар маданиятини тарбиялаш муаммолари» мавзусида минтақа илмий-амалий конференцияси бўлди. Ўзбекистон ССР Президент Кенгашининг аъзоси, В. И. Ленин номли Тошкент давлат дорилфунунининг ректори Э. Ю. Юсупов маъруза қилди.

Андижон вилоят партия комитетининг биринчи котиби, халқ депутатлари вилоят Кенгашининг раиси Қ. Х. Холмирзаев «Андижон вилоят партия, давлат ва жамоат ташкилотларининг меҳнаткашларда миллатлараро муносабатлар маданиятини тарбиялашга доир иш тажрибаси» тўғрисида маъруза қилди.

Конференцияда Тошкент олий ўқув юртларининг таниқли олимлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг масъул ходимлари сўзга чиқдилар.

Нотиқлар конференция қатнашчиларининг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтардилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

13 июль куни Термизда Сурхондарё вилоят партия комитети билан вилоят партия ташкилоти назорат комиссиясининг қўшма пленуми бўлиб ўтди.

«КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссияси пленумларининг қарорлари асосида партия ва давлат интизомини янада мустаҳкамлаш соҳасида партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида» назорат комиссиясининг раиси Ж. М. Иброҳимов маъруза қилди.

«Вилоят партия комитети аъзосининг мақоми тўғрисида», «Вилоят партия ташкилотининг 1991 йилга мўлжалланган бюджети ҳақида»ги ва бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Қўшма пленумда вилоят партия комитетининг биринчи котиби, халқ депутатлари вилоят кенгашининг раиси Х. Э. Бердиев нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ЧЕКАНКА БОШЛАНДИ

Қўрғ Усмон Юсупов районидаги Беруний номли 33-совхознинг Норбўта Бойполвонов бошлиқ 12-агроучасткасида ғўза чеканка қилинмоқда. Об-ҳаво қийин келган бу йилги баҳор инжиқликларига қарамай чўлқуварлар 128 гектар ердаги ғўзани сифатли парвариш қилмоқдалар.

Айни пайтда чеканка агрегатлари ёрдамида бажарилмоқда. Бу ишни ака-ука механизаторлар Эркин, Азамат, Турқа Бойполвоновлар сифатли амалга оширмоқдалар. Уларнинг ғайрати туфайли 35 гектар ердаги ғўза чеканкадан чиқарилди.

Агроучастка жамоаси бу йил гектаридан 30 центнердан ҳосил олишни мўлжаллаган. Давлат хўжалигининг Жўра Ҳуррамов, Икром Рустамов, Дилмурод Муллаёров, Нурилла Илёсов, Дўлоб Утаганов, Комил Қурбонниёзовлар бошлиқ звено ва участкаларида ҳам ғўза чеканкасига вақтида киришилди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Қўлни беринг, жаҳондаги шериклар

ТОШКЕНТ ЁРЛИҒИ БИЛАН

БИР МАРТА ИШЛАТИЛАДИГАН ШПРИЦЛАР ТАЙЁРЛОВЧИ ТОШКЕНТДАГИ СОВЕТ-ИСПАНИЯ ҚЎШМА КОРХОНАСИ ДАСТЛАБКИ МАҲСУЛОТЛАР ТУРКУМИНИ ЧИҚАРИШГА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДА.

«Медиз» деб аталувчи ушбу акционерлик корхонасини ташкил этиш ҳақда жумҳурият Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан Испаниянинг «Фаберсонитес» фирмаси ўртасида 1989 йилнинг 29 сентябрида ҳамкорлик шартномаси имзоланган эди. Шундан кейин бир қисқа вақт ичида Испаниядан фирма мутахассислари зарур хом ашё, асбоб-ускуналар билан Тошкентга етиб келишди.

Қўшма корхона учун Орджоникидзе районидаги икки гектар ер майдони ажратилди. Дастлабки қурилиш ишлари ўтган йилнинг февраль ойидан бошлаб юборилди. Хорижлик фирма вакиллари бино қурилишини жадал олиб боришди. Испаниядан хом ашё, қурилиш материаллари ҳам ўз вақтида келиб турди. Жумҳурият ҳукумати амалий ёрдамини аямади, шу корхонани барпо этиш учун барча шароитларни яратиб берди. Бироқ валюта харажатларининг етишмаслиги туфайли иншоотни қуриб битказиш бироз кечикди.

Ҳозир бу ерда сўнгги монтаж ва ускуналарни жиҳозлаш ишлари олиб борилмоқда. Қўшма корхона аҳли август ойидан бошлаб дастлабки туркум маҳсулотлар — бир марта ишлатиладиган шприцлар тайёрлашни йўлга қўйишади. Бугунги кунда ўта тақчил бўлган ушбу маҳсулотлардан келгуси ойнинг ўзидаёқ 5 миллион дона тайёрланади. Корхона тўла қувват билан ишга тушгач эса, йилига 100 миллион дона шприцлар ишлаб чиқарилади.

Янги корхона ушбу турдаги маҳсулотлар тайёрлашда жаҳон бозори талабларига мукаммал жавоб берувчи Иттифоқдаги ягона корхона бўлиб қолади. Мутахассисларнинг фикрича, Тошкентда ишлаб чиқариладиган шприцлар ҳозирча мамлакатнинг бирорта бошқа корхонасида тайёрланаётгани йўқ.

Хўш, бу ердаги маҳсулотнинг афзаллиги нималардан иборат? Биринчидан, у ўта сифатли, медиклар учун қулай бўлади. Шприцлар ишлатилганда бемор оғриқни умуман сезмайди. Иккинчидан, маҳсулот чиқиндисиз технология асосида ишлаб чиқарилади. Бир марта ишлатилиб, ташлаб юбориладиган шприцлар корхонада қайта ишловдан ўтказилиб, улардан кундалик эҳтиёжбоп буюмлар (масалан, пластмасса қистиргичлар) тайёрланади. Бу эса табиий муҳитни тоза сақлашга анчагина ёрдам беради.

Умуман, қўшма корхонада тайёрланган маҳсулотларни жаҳоннинг ҳар қандай мамлакати жон-жон деб сотиб олиши мумкин. Чунки, Испаниянинг «Фаберсанитес» фирмаси дунёдаги энг обрўли фирмалардан бири ҳисобланади. Албатта, бундай кафолатга эга бўлган фирма маҳсулотларига ҳеч кимнинг эътирози четда қолмайди. Бироқ шартномада белгиланганидек, маҳсулотлар ҳажмининг ярми жумҳурият эҳтиёжлари учун ишлатилади.

Бунинг сабаблари бор. Ўзингизга маълум, экологик вазият туфайли Оролбўйида, жумҳуриятнинг бошқа ҳудудларида болалар ўлими, юқумли касалликлар тарқалиши кўп. Уларнинг олдини олишда бир марта ишлатиладиган шприцлар анча асқотади. Жумҳурият ҳукумати аввал бошданоқ шу мақсадларда қўшма корхона тузишни ёқлаб чиққан эди. Мана, ҳадемай, бундай имкониятга эга бўлинади.

Ҳозир қўшма корхона жамоаси дастлабки маҳсулотни ишлаб чиқаришга пухта ҳозирлик кўрмоқда. Қуйилма, игна тайёрлаш, йиғув цехларида ишлар қизиган.

Тошкентлик мутахассислар хорижлик фирма вакиллари билан бирга ҳар бир ускуна, ҳар бир деталнинг мукаммал кўздан кечириб, сифатли жиҳозлашмоқда. Дастгоҳлар ўрнатилгач, компьютерларда синовдан ўтказиб кўрилаяпти. Шунинси қизиқки, қаерда нима хатога йўл қўйилганини компьютерлар дарҳол қайд этаркан. Маҳсулот тайёрлашда ҳам шундай бўлади. Шприцлар сифатсиз, брак бўлса автоматик тарзда ахлат қутиларига чиқарилади. Яна денг, компьютерлар бир кунда (ойда, йилда) қанча маҳсулот сифатли тайёрланади-ю, қанчаси бракка чиқди — буни кўзгудагидек кўрсатиб, ҳисоблаб боради. Шу боис, бу ерда брак маҳсулотга йўл қўйилмайди. Ҳар бир ишчи бунга кафиллик бера олади.

- Фирма кафолат беради
- Иттифоқда ягона
- Омар Соло — «Танҳо ошиқ» дегани
- Маҳсулотда Тошкент ёрлиғи.

Дарвоқе, қўшма корхона ишчи-хизматчилари ҳақида. Бу ерга 150 нафар ишчи жалб қилинган. Уларнинг кўпчилиги Испаниядаги фирмада, Ленинградда, Нижний Новгород шаҳарларида касб сирларини ўрганиб қайтишган. Ҳозир ҳам фирма тажрибали мутахассислари сабоғини олишмоқда.

— Цехимизда 26 киши ишлайди,— дейди игна тайёрлаш цехи бошлиғи А. Камолов. — Кўпчилигимиз Испаниядаги фирмада бориб, технологияни бошқаришни ўрганиб келдик. Мана, Маҳкам Самиқов, Альмир Сафин сингари ишчиларимиз энди ўзлари ёшларга касб ўргатишяпти. Фирма вакиллари билан ҳам оға-ини, ҳамкор бўлиб кетганмиз.

Дарҳақиқат, мақсад бир бўлгандан кейин, дўстлик, ҳамкорлик чегара танламайди. Бу ерда Омар Соло, Антонио Коль ва бошқа кўплаб қўлни-қўлга бериб ишлашяпти.

— Мен асли Филиппиндаман, — дейди Омар Соло. — Тошкентга келиб анча дўстлар орттирдим. Ўзбек ҳамкасбларим мени «Ошиқ Ғариб» деб чақиришади. Бошқа, исмимни ўзбекчага ўгиришганда «Танҳо ошиқ» деган маънони англатаркан-да.

— Гапнинг рости, юртдошларингиз қийин технологияни жуда тез ўрганиб олишди, — дея суҳбатга қўшилади Антонио Коль. — Менимча, энди ишимиз юришиб кетади.

Ҳа, корхона ишга тушса, ниятлар яхши ўринлашди тайин. Фирма вакиллари бунга кафил. Улар ўзларига тегишли юмушларни қойиллатиб бажаришяпти. Бироқ совет томони яъни инженерлик маиший комплексини барпо этаётган қурувчилар ишнинг белига тепишяпти.

Жумҳурият 4-қурилиш трестига қарашли 124-механизациялашган кўчма колоннанинг бинокорлари ушбу иншоот қурилишини ҳанузгача тугатишгани йўқ. Қўшма корхона раҳбарлари зора тугатиш бўлса, дея қурилиш вазирлиги мутасаддиларининг эшигини қоқишди. Улар келиб, аҳвол билан танишишгандан кейин ҳам қурувчилар ишида ўнгланиш бўлмади. Эндиликда бунга чек қўйиш лозим. Бўлмаса корхонани ишга тушириш кечикиб қолиши мумкин.

Қўшма корхона директори В. Лемберг фикрича, кечикишга йўл қўйилмайди. Аҳил, ҳамкор жамоа ўз имкониятларидан унумли фойдаланиб ишни ниҳоясига етказади. Шундай экан, «Медиз» — Тошкент ёрлиғи босилган маҳсулотлар тез орада истеъмолчилар қўлига етиб боради.

А. БОЛИЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

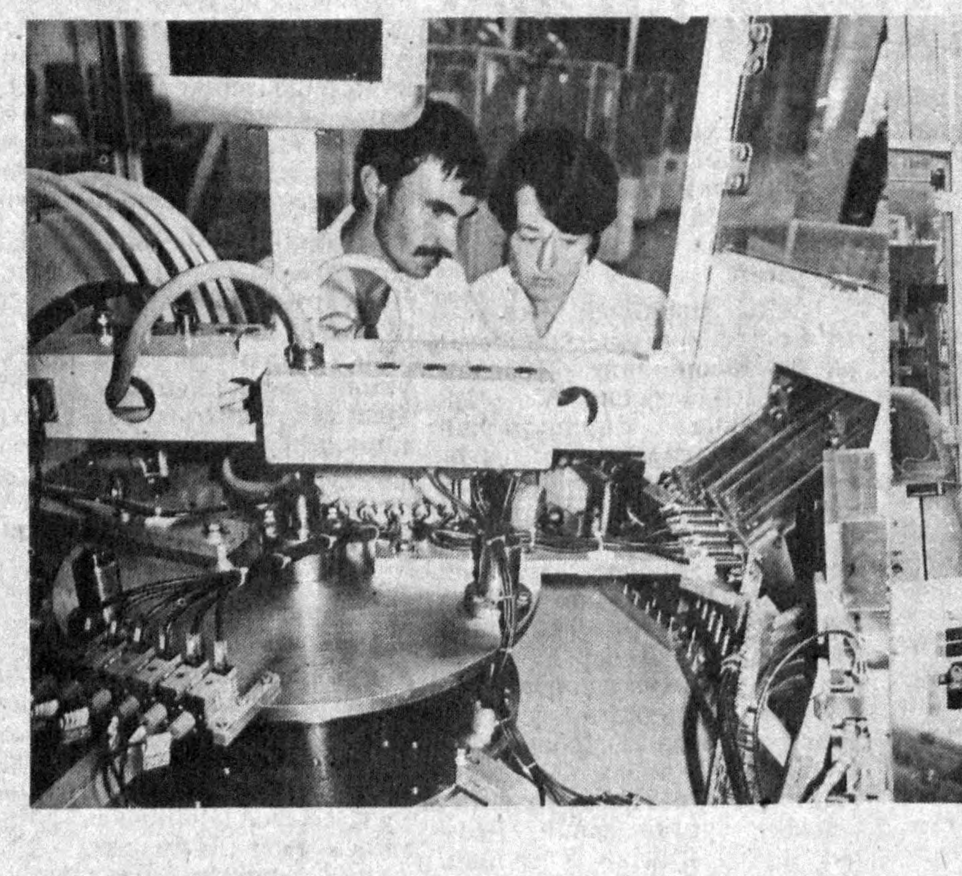

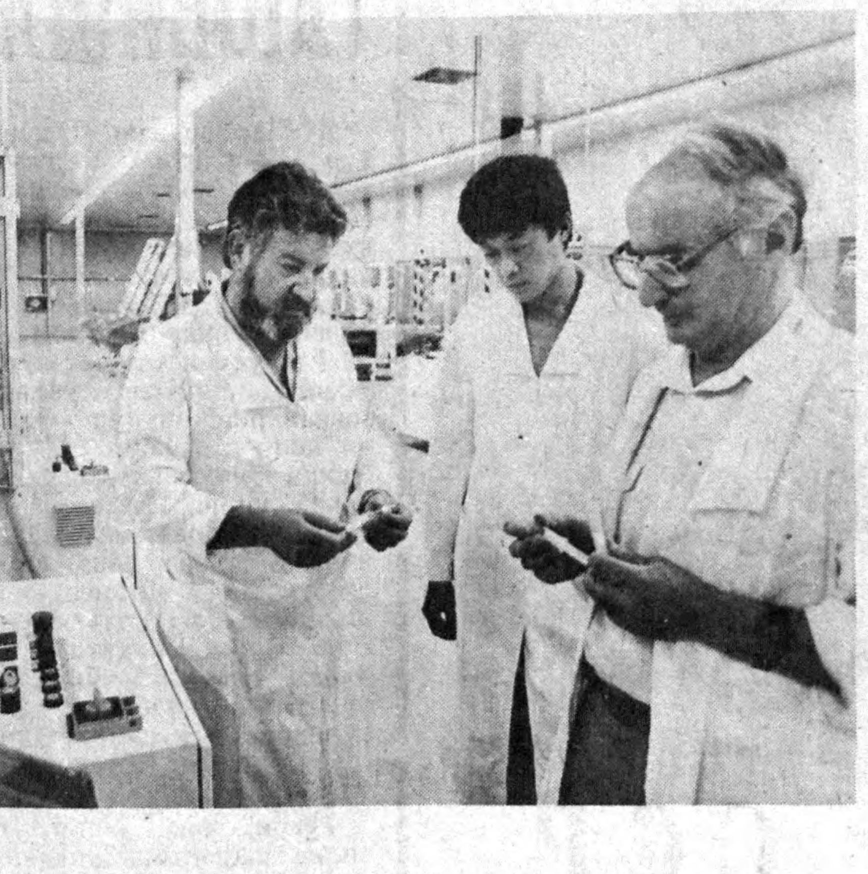

Суратларда: 1. Испаниянинг «Фаберсанитас» фирмаси вакили Хосе Каррерас (чапдан), йиғув участкаси бошлиғи Вадим Кан ва Тошкентдаги «Медиз» қўшма корхонаси директори Виктор Лемберг шприц йиғув участкасида. 2. Шприц игналарини йиғиш автоматини созлаш.

А. ГОРОКРИК (ЎзТАГ) олган суратлар.

ҚЎШИМЧА ҲАҚ— РАҒБАТ

Бу йил хўжалигимиз пахтакорлари 1010 гектар майдон ҳосилдорлигини 26,7 центнерга, ялпи хирмонни 2700 тоннага етказишга қарор қилганлар. Бироқ ёғингарчилик кўп бўлгани учун деярли ҳамма майдонларни қатқалоқ босди. Устига устак ёввойи ўтларни айтмайсизми? Шунинг учун ҳар туп ғўзанинг тубини юмшатиб, озиқлантириб бордик, ғўза қатор ораларини 24 сантиметр чуқурликда культивация қилдик.

Ғўза қатор ораларига ишлов беришнинг сифатини яхшилаш учун хўжалигимиз бошқаруви, партия ташкилоти, касаба уюшмаси қўмитаси қарори билан ҳар ойда илғор механизаторларнинг маошига 25—30 сўмдан қўшимча ҳақ берилмоқда. Механизаторларнинг моддий жиҳатдан рағбатлантирилиши иш унумдорлигини оширишга, сифатини яхшилашга хизмат қилмоқда.

Мен ҳам 28 нафар механизатор қаторида ишлаяпман. Ҳар куни 8 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилиб, ҳар туп ғўзанинг соғлом ривожланишига муносиб ҳиссамни қўшиб келяпман. Бу йил ғўзалар ҳар йилдагидан икки ҳафтага кечикди. Биз бу кечикишни ғўза қатор ораларига қўшимча 1,5 марта комплекс ишлов бериш йўли билан ўнглаб оламиз.

Хўжалигимиз механизаторлари дон учун экилган маккажўхорига, озуқабоп экинларга ишлов беришда ҳам фидойилик кўрсатиб ишламоқдалар.

Қутлимурод РЎЗИМОВ,
Элликқалъа районидаги «Ленинград» жамоа хўжалиги механизатори.

СССР ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

СССР КОНСТИТУЦИЯСИНИНГ ФУҚАРОЛАРНИНГ ТАЪЛИМ ОЛИШ ҲУҚУҚИ ТЎҒРИСИДАГИ 45-МОДДАСИНИНГ БУЗИЛАЕТГАНИ ҲАҚИДА

СССР Олий Кенгаши таъкидлайдики, сўнгги вақтда бир қанча олий ва ўрта махсус ўқув юртларида уларнинг маъмурияти СССР Конституциясини ҳамда совет кишиларининг Конституцияда белгилаб қўйилган ҳуқуқларини бузиб, олий ўқув юртларига ва ўрта махсус ўқув юртларига талабаларни қабул қилиш чоғида фуқаролардан таълим учун шахсий маблағидан пул тўлаш кафолатларини ёки олдиндан пул тўлаш тўғрисида корхоналар, муассасалар билан тузилган шартномани тақдим этишни у ёки бу шаклда талаб қилмоқдалар. Баъзи ўқув юртларида таълим даврида имтиҳон топшириш, лаборатория тажрибаларини бажариш учун ҳақ тўлаш жорий этилган.

Бу мамлакатнинг тарихий тараққиёти давомида халқ эришган ижтимоий ютуқларни барбод қилади.

СССР Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида таълим учун ҳақ олиш, фуқаролардан таълим учун шахсий маблағидан ҳақ тўлашга кафолатларни ёки олдиндан ҳақ тўлаш тўғрисида корхоналар ва муассасалар билан тузилган шартномани тақдим этиш ҳақидаги талаблари амалиёти СССР Конституциясига ва СССР қонунларига мос эмас деб ҳисоблансин. Шу муносабат билан давлат ҳокимияти ва бошқаруви идораларининг мазкур масала юзасидан қабул қилинган ҳужжатлари бекор қилинсин.

2. СССР Бош прокурори республикаларнинг прокурорлари билан биргаликда ўқув юртларининг уларга кириш ва ўқиш учун ҳақ ундириш фактларини кўриб чиқсин ва СССР Конституциясини ҳамда республикаларнинг Конституцияларини бузишда айбдор бўлган шахсларга нисбатан тегишли чора кўрсин.

3. СССР Вазирлар Маҳкамаси СССР Бош прокурори СССР Конституциясининг 45-моддаси бузилиши ҳақида тақдим этган фактларга асосланиб, аниқ чоралар кўрсин ва ўз таклифларини СССР Олий Кенгашига киритсин.

4. Республикаларнинг Олий Кенгашларига фуқароларнинг давлат олий ва ўрта махсус ўқув юртларида бепул таълим олиш ҳуқуқини таъминлашда СССР Конституциясига ва республикаларнинг Конституцияларига қатъий амал қилиш тавсия этилсин.

5. Ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш СССР Олий Кенгаши халқ таълими ва тарбия комитетига ва СССР Олий Кенгашининг ёшларга доир сиёсат комитетига топширилсин.

СССР Олий Кенгашининг Раиси,
А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль.
1991 йил 11 июль.

Ленинград районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги пахтакорлари бу йил 1053 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олиш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Шу мақсадда айни кунларда бутун куч-ғайратини ғўзани вақтида суғориб, культивация ўтказишга қаратмоқдалар. Бу борада биринчи бригада аъзолари кўпчиликка ибрат бўлишаётир. Айниқса моҳир механизатор Усмонжон Йўлдошев ниҳолларга ишлов беришда намуна кўрсатаётир.

Суратда: моҳир механизатор Усмонжон Йўлдошев.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

• Деҳқончилик саноати: эртанги кун умиди

СОЗ УСТИГА СОЗ БЎЛУР

Маълумки, озиқ-овқат муаммосини ҳал қилишда мева-сабзавот комплекси асосий ўрин эгаллайди. Шу сабабли маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг турларини кенгайтириш муҳимдир. Ҳолбуки тармоқ ўзининг ягона тузилмасига эга бўлсагина бунга эришиш мумкин эди. Шу боис Ўзбекистон ССР Президентининг ташаббуси билан бу ишга раҳбарликни такомиллаштириш, уни янги поғонага кўтариш мақсадида Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида мева-сабзавот ва узумчиликка ихтисослаштирилган давлат кооператив концерни тузилди.

Хўш, энди аҳолини мева-сабзавот, полиз, узум ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлашда концерн қандай ишларни амалга оширади! Янги ташкилотнинг режалари қандай! Бу ҳақда «Узплодоовощвинпром» давлат кооператив концернининг раиси, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди А. Х. ТОШКЕНБОЕВ мухбиримизга қуйидагича ҳикоя қилиб берди:

— Аслида Ўзбекистон табиати турли витаминларга бой сабзавот ва мева етиштиришга мослашган серқуёш ўлка, — дея сўз бошлади Алишер Холмуродович. Жумҳуриятимиз ҳамиша ўзининг сершира, ажойиб таъмли мевалари, узум ва қовунлари билан жаҳонга машҳур. Айниқса, бизда тайёрланган майиз ва қуруқ мевалар жаҳондаги ҳеч бир мамлакатда йўқ. Турли шарбатлар ва маркали винолар ҳамда турли ичимликларни тайёрлаш учун барча имкониятлар муҳайё.

Бироқ ҳаммага маълумки, кейинги йилларда мана шу муҳим тармоққа эътибор берилмади. Фақат бир ёқлама ёндашиш туфайли жумҳуриятимиздаги 278 та мева-сабзавотчиликка ихтисослаштирилган колхоз ва совхозлар эътиборсиз қолиб кетди. Шу туфайли боғлар ҳосилдорлиги пасайди. Тўғрисини айтганда, улар сийраклашиб қолди. Турли ҳашаротларнинг салбий таъсири ёмон оқибатларга олиб келди. Навлар аралашиб кетди. Ҳозирги пайтда боғларда фақат олма ҳисобига режалар бажарилмоқда. Инсон учун жуда зарур бўлган ўрик, шафтоли, олча, нок, анжир, анор ва бошқа мевалар кам.

Бунинг устига 1985 йилда Иттифоқ ҳукумати томонидан қабул қилинган ичкиликбозликка қарши кураш ҳақидаги қарор ҳам ишнинг белига тепди. Кўпгина узумзорлар қўпориб ташланди. Оқибатда ҳозирги пайтга келиб, кўпгина хўжаликлар ҳар гектар майдондан 35 центнердан мева ва 45 центнердан узум ҳосили олмоқдалар. Аҳвол шу даражада кетаверса, халқимизни мева ва сабзавот билан таъминлаш масаласи янада орқага кетарди. Зеро, худди шу бу йил жумҳуриятимизга Польшадан олма келтириб сотилганлиги уятли ҳолдир.

Шулар ҳисобга олиниб, жумҳуриятимиз Президентининг Фармонига кўра мева-сабзавотчилика ихтисослашган концернимиз иш бошлади. Концернга мева ва сабзавот етиштирувчи ихтисослашган барча колхоз ва совхозлар, виночилик, консерва заводлари ва бошқа корхоналар кирди.

Концерннинг асосий вазифаси аввало боғ ва токзорларимиз ҳосилдорлигини ошириш, уларнинг сифатини яхшилаш ва турини кўпайтиришдан иборат. Элимиз дастурхони ҳамиша янги узилган сабзавот ва меваларга тўкин бўлсин. Ўзбекистон виноларининг, турли консерваларининг шуҳратини ошириш муҳимдир! Асосий мақсад республикамиз ҳукуматининг буюртмасини бажариб, биринчи навбатда Ўзбекистон аҳолисини маҳсулот билан таъминлаш.

Концерннинг яна бир вазифаси у мустақил ташкилот сифатида, турли чет эл мамлакатлари билан иқтисодий алоқалар ҳам ўрнатиши мумкин. Бизнинг консерва ва виночилик корхоналаримиз ҳозирча эскириб қолган асбоб-ускуналар билан ишламоқда. Шу сабабли уларни янгилаш ҳамда қувватларини ошириш мўлжалланмоқда. Бу асосан режадан ташқари тайёрланган маҳсулотни чет элда тайёрланган қурилмаларга алмаштириш йўли билан амалга оширилади.

Маълумки, Совет ҳокимиятининг ўтган 73 йили мобайнида республикамиз фақат хом ашё етиштирувчи жумҳурият бўлиб қолди. Шу туфайли қишлоқ хўжалиги фақат бир томонлама ривожланди. Фақат маҳсулот тайёрланардию, уни қайта ишлашга келганда бошқа жумҳуриятларда бу иш амалга оширилади. Бу нарса мева ва сабзавотчиликка ҳам тегишли. Аслида шу йиллар мобайнида ҳар бир хўжаликда мева ва сабзавотни қайта ишловчи кичик-кичик цехлар, корхоналар ташкил этилиши зарур эди. Мана шу иш амалга оширилмаганлиги туфайли ҳозирга келиб қишлоқларда яшайдиган кишиларнинг анчаси ишсиз. Бунинг устига мева-сабзавотни асраш, уни қайта ишлашда қолоқликка йўл қўйилмоқда.

Концерн системасида барча районларда тайёрлов корхоналарини ташкил этишни кенгайтириш керак. Уларга маҳсулотни қайта ишлаш мақсадида барча шароитларни яратиб бериш, юк ортиб-тушириш воситалари билан таъминлаш, шунингдек ёғоч яшиклар етказиб бериш зарур. Маҳсулотнинг сифатини сақлаб қолиш, унинг бузилишининг олдини олиш мақсадида Ўрта Осиё темир йўли бўлинмалари ва Ўзбекистон фуқаро авиацияси бошқармаси билан ҳамкорликда тадбирлар ишлаб чиқиш учун ҳаракат қилиняпти.

Бугунги кунда корхоналардаги технологик қурилмалар анча эскириб қолди ва улар ҳамма жойда ҳам тўла қувват билан ишлатилмаяпти. Шу сабабли айни маҳсулот етилган пайтда корхоналар ёнида навбат кўпайиб кетмоқда. Оқибатда ноз-неъматларнинг кўп қисми нобуд бўлмоқда, сифати бузилаётир. Бу ҳол айниқса, Хўжаобод, Иштихон, Андижон, Ғаллаорол консерва заводлари ва бошқа корхоналарда юз бермоқда.

Қайта ишловчи корхоналарнинг янги ҳосилни қабул қиладиган қувватларини ошириш талаб этилади. Бу борада ҳал қилинмаган масалалар кўпроқ. Аввало, техника ресурсларини таъмирлаш воситалари етишмайди. Бунинг устига турли идишлар, этикеткалар йўқ ҳисоби. Бу борада Госснаб, «Агроснабремонт», «Узпишепромсирьё» ва бошқа ташкилотлар юзага келган вазиятни биргаликда кўриб чиқишлари зарур. Шу билан бирга концернимизнинг ўзида ҳам бу ишларга эътиборни кучайтирамиз.

Маълумки, виночиликни, узумчиликни, консерва тайёрлаш ва мева қуритиш саноатини ривожлантириш учун колхоз ва совхозларда кичик қувватли цехлар ташкил этилмоқда. Бироқ, тўғридан-тўғри айтиш керакки, бу вазифани амалга ошириш учун ҳамма жойларда астойдил киришилгани йўқ. Уларни молиявий ва техникавий жиҳатдан таъминлаш ҳали ҳам орқада.

Шу жиҳатдан олганда концерн ўзининг иқтисодий фаолиятида ташқи иқтисодий алоқаларга эътиборни кучайтиради. Айни пайтда концерн томонидан чет эллар билан 1991 — 1995 йилларда жами 10 миллион Америка долларига мўлжалланган 7 миллион декалитр режадан ташқари тайёрланган арақ сотиш учун шартнома тузилди. Польша, Чехословакия, Болгария фирмалари билан янги технология, қувватлар сотиб олиш бўйича шартномалар ишлаб чиқиляпти. Шунингдек, «Полькооп» Польша ташқи савдо акционерлик фирмаси билан ҳамкорликда экспорт ва импорт корхонаси ташкил этишга ҳам ҳаракат қилиняпти. Биз ташқи иқтисодий фаолиятимизни ошириб, эркин ҳаракат қилувчи валютага эга бўлишимиз керак. Шу орқали замонавий линиялар ва технологик қурилмалар ҳам сотиб оламиз. Кейинчалик қайта ишлаш корхоналарини ана шу технологик линиялар билан таъминлаймиз.

1991 йилда республика мева-сабзавот тармоғи олдида катта вазифалар турибди. Умуман республика бўйича маҳсулот ишлаб чиқаришни янада ошириш зарур. Масалан, 4 миллион 125 минг тонна мева-сабзавот (2,2 миллион тонна сабзавот, 1 миллион тонна янги узилган мева-узум, 688 минг тонна полиз маҳсулоти ва 212 минг тонна картошка) тайёрланади. Қайта ишловчи корхоналар эса 1.150 минг шартли банка мева-сабзавот консерваларн, 8.195 минг декалитр узум виноси, 8.440 минг декалитр арақ ва арақ-ликёр маҳсулотлари, 215 минг декалитр коньяк, 500 минг декалитр спирт, 9,5 миллион шиша шампань виноси, 4,5 минг тонна қандолат, 12,6 минг тонна қуруқ мева, кишмиш, 2 минг тонна қуруқ сабзавот ва узум ишлаб чиқаришлари зарур.

Бу вазифаларни бажариш учун мавжуд барча ишлаб чиқариш қувватларини тўла ишлатишимиз, меҳнатни аниқ ташкил этишимиз лозим. Ғазалкентдаги тажриба экспериментал заводида Ғарбий Германия технологияси билан лочира нон тайёрлашни йўлга қўйишимиз, консерва заводида олма шарбатидан пектин тайёрлашни кўпайтириш, Самарқанддаги «Зарафшон» заводида спирт олишни тиклаш муҳим вазифалардандир. Ишлаб чиқаришни ўтган йилгига нисбатан 6—7 фоизга ўстириш мўлжалланмоқда.

Айниқса, шиша идишлар етишмаётганлиги олдини олишга ҳаракат қилаётир. Янгийўл консерва заводида идиш тайёрловчи линияни икки сменада ишлатиш йўлга қўйилади. Шиша идишларнинг синиб нобуд бўлишини камайтириш учун уларни контейнерда ташиш йўлга қўйилади.

Концерннинг асосий вазифаларидан яна бири шартнома асосида колхоз ва совхозларга, бошқа давлат қишлоқ хўжалиги идораларига, ижарачи коллективларга, деҳқон ва шахсий ёрдамчи хўжаликларга ҳар томонлама ёрдам беришдир. Айниқса мутахассислар тайёрлашга эътиборни кучайтириш керак. Концерн тузишдан мақсад яна бир бюрократик ташкилот тузиб, буйруқбозликни авж олдириш эмас, балки бозор иқтисодиётига ўтилаётган шароитда маҳсулот етиштирувчиларга бозор қонун-қоидаларини ўргатиш муҳим вазифалардандир. Демак, ичкиликбозликка қарши қарор туфайли 10 йилга орқага сурилган ишларимизни эндиликда олдинга силжитишимиз зарур.

Ана шундагина концернимиз ўз олдига қўйган вазифаларни уддалайди. Ўйлайманки, бундан буён элимиз дастурхони мева-сабзавотга янада тўкин бўлади.

МУХБИР ШАРҲИ:

Ҳақиқатан ҳам бугунги кунда жумҳуриятимиз аҳолисини мева-сабзавот ва полиз маҳсулотлари билан таъминлаш масаласи муаммо бўлиб турибди. Бозорлардаги нарх-наволар тобора кўтарилмоқда. Деҳқон ўз томорқасида етиштирган маҳсулотларини сота олмай сарсон-саргардон. Лекин кейинги пайтда мана шундай сарсону-саргардонликнинг олдини олиш мақсадида жумҳуриятимиз раҳбарияти бир мунча муҳим ишларни амалга оширди. Жумладан, мева-сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш, сақлаш ва сотиш кооператив бирлашмаси — Ўзбекистон Кооператив тайёрлов савдо бирлашмасини ташкил этиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Президентининг Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қарори қабул қилинди. Бу бирлашма Ўзбекбирлашувга қарашли маҳсулот тайёрлаш ва кооператив савдоси бош бошқармаси, унинг вилоят, шаҳар тайёрлаш ва сотиш базалари ҳамда идоралари, ихтисослаштирилган савдо корхоналари ва деҳқон бозорлари негизида барпо этилди.

Шу вақтга қадар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш масалалари билан бир неча ташкилотлар шуғулланиб келди. Лекин унинг самараси сезилмади. Янги бирлашма тузилгач, бу масала бир ташкилот қўлида тўпланади. Бу ташкилот бўлинмалари зиммасига жамоа ва давлат хўжаликларида етиштирилган картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва резаворларни тайёрлаш, шундай маҳсулотларни ижарачилардан, деҳқон (фермер) хўжаликларидан, аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларидан, боғдорчилик-узумчилик ширкатларидан, қишлоқ хўжалик корхоналаридан сотиб олиб тайёрлаш, шаҳарларда, район марказларида, қишлоқларда, деҳқон бозорларида ва ёйма бозорлардаги ихтисослаштирилган магазинлар ва дўконларда бундай маҳсулотлар билан савдо қилишни ташкил этиш юклатилган.

Ҳозирги пайтда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш билан шуғулланадиган 6600 дан зиёд ихтисослашган магазин ва дўконлар бирлашма ихтиёрига берилган. Бозорлар ишини яхшилаш ва бозор савдосини ташкил этиш мақсадида барча деҳқон бозорлари ҳам бирлашма ихтиёрига топширилди.

Хўш, бу билан Ўзбекистон ССР Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги мева-сабзавот ва узумчиликка ихтисослаштирилган давлат кооператив концернининг амалга оширадиган ишлари нимадан иборат бўлади? Бирлашма ана шу ишларга ҳамиша бош-қош. Шу билан бир вақтда Ўзбекистон мева-сабзавот ва виночилик саноати концернининг Умумиттифоқ фондига узум, қуритилган мева тайёрлаб ва етказиб берадиган, шунингдек ўз системасидаги хўжаликларда картошка ҳамда мева-сабзавот маҳсулотлари тайёрлайдиган ва етказиб берадиган ягона ташкилот сифатидаги вазифалари сақлаб қолинади.

Ш. МИРҲАБИБОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ХАЛҚ ИРОДАСИ

РЎЗНОМА ПОЧТАСИ

Қарийб олти ой мобайнида «Совет Ўзбекистони»га 7 мингдан зиёд хат-хабар, шикоятлар келди. Шуларнинг 2 мингдан зиёди газетамиз саҳифасида эълон қилинди.

Тегишли ташкилотларга текшириб, ҳал қилиш учун юборилган мингдан зиёд шикоятнинг кўпчилик қисмига масала ижобий ҳал этилганлиги ҳақидаги жавоблар олинди. Лекин айрим мутасадди ўртоқлар муддати ўтганлигига қарамай меҳнаткашларнинг ҳақли талабларини қондиришга шошилмаётирлар.

Самарқанд вилояти ижроия қўмитаси К. Сафаров, М. Қобилов, Й. Нарзуллаев, О. Соибоваларнинг шикоятларига жавоб бермаган.

Сурхондарё вилояти Сариосиё район Совети ижроия қўмитаси А. Қаюмовнинг, С. Алиевнинг шикоятларини, Сурхондарё вилояти партия қўмитаси Т. Тўраевнинг шикоятларини инобатсиз қолдиришган.

Қашқадарё вилояти Қамаши район Совети ижроия қўмитаси Ш. Ҳожиевнинг, Р. Мингировнинг, Э. Жумаевларнинг шикоятларига жавоб қилишмаган.

Муҳарририятдан юборилган хатларга шунчалик бефарқлик билан қараётган ўртоқлар меҳнаткашларнинг бевосита мурожаат ва шикоятларига ҳар доим ҳам зийраклик билан муносабатда бўляптилар деб бўлмайди.

Агар шикоят ва аризалар жойида оқилона ва одилона ҳал этилса одамлар юқори ташкилотларга қайта-қайта мактуб йўллаб, сарсон бўлишмасди.

Кейинги пайтда газетамизда эълон қилинган мақолаларга билдирилаётган фикр-мулоҳазалар кўпайди. Бундай хатлар 500 дан кўпроқни ташкил этади.

Фармон ва ижро

ҚИШЛОҚДА ГАЗ

Жумҳуриятимиз Президенти И. А. Каримовнинг қишлоқ аҳолисини газ ва тоза ичимлик сув билан таъминлаш тўғрисидаги Фармонини қизилтепалик оловкорлар қизғин кутиб олиб, уни амалга оширишга киришгандилар. Натижада ўтган йили 53 километрга газ қувурлари тортилиб, 630 хонадон «зангори олов»дан баҳраманд бўлди.

Жорий йилда 80 километрга қувурлар ётқизиш ҳамда 1300 оилани арзон, қулай табиий газ билан таъминлаш мақсадида самарали иш олиб борилаётир. Бу борада, айниқса «Удмурднефтегаз» бирлашмаси билан тузилган шартнома қўл келяпти. Ҳамкорлик туфайли шу йилнинг беш ойи мобайнида 520 га яқин хонадонга газ ўтказилди. Навоий номли, «Меҳнат-роҳат», «Бухоро», «Москва» жамоа хўжаликларида иш жадал суръатларда давом эттирилаётир.

Яқинда райондаги «Ёш ленинчи» давлат хўжалигининг Ғойибон қишлоғига ҳам газ келди. Биринчилардан бўлиб Тилав Шодиев, Сотиб Зайниев, Шокир Қодиров, Муҳаммад Шокиров, Суннат Аслонов, Истам Ҳафизов сингари турли касбдаги кишилар ва фахрийлар уйида «зангори олов» ёна бошлади.

Газлаштириш ишларида Омон Сафаров, Зокир Бобомуродов, Ҳомид Мустақимов, Сулаймон Баҳронов, Шерали Боймуродов сингари жонкуяр оловкорларнинг хизмати катта бўлаётир.

Б. ЭГАМОВ,

КЎНГЛИМ ТОҒДЕК КЎТАРИЛДИ

Мен айни қирчиллама йигитлик ёшимда оғир касалликдан сўнг оёқ-қўлларим ишламай қолди. Ёрдамга муҳтож уч фарзандим, турмуш ўртоғимга менинг ҳам ногирон бўлиб қолганим катта ташвиш ва мусибат бўлди. Салкам 20 йилдан буён юришдан бенасибман. Биринчи гуруҳ ногиронлигимга бериладиган нафақа рўзғоримнинг бирига етса, бирига етмасди.

Жумҳурият Президентининг ногиронларга кўрсатаётган ғамхўрлиги, ноҳиямиздаги кам даромадли оилаларнинг хайрия жамғармаси маблағи билан таъминлаши ўксик кўнглимизни шод этди. Вилоят хайрия жамғармаси менга рангли телевизор берди.

Турмуш ўртоғим Саида Зокирова ишлаётган 6-механизациялашган кўчма колонна маъмурияти эса, бизнинг оиламиз учун 85 сўм ёрдам пули ажратди.

Маҳалла комитетининг раиси Ҳайдар Қодиров аҳволимиздан хабар олиб турибди. Бозор иқтисодиёти ҳукм сураётган бугунги кунда мендек ногиронни қўллаб-қувватлаётган ноҳия Кенгаши ижроия қўмитасидан, хайрия жамғармасига пул ўтказиб бемор юракларга оз бўлса-да шодлик бағишлаётган халқимиздан миннатдорман.

А. ЖЎРАЕВ.

● «Совет Ўзбекистони» рўзномаси «Нажот» хизмати

НАВБАТДАН ЧИҚАРИЛАДИЛАР

«Ҳурматли таҳририрят ходимлари! 1993 йилда машина олиш учун 1990 йилда харид қилинган фоизсиз заём эгаларини район ижроия қўмиталари илгариги умумий асосдаги навбатдан ўчириб ташламоқда. Масалан, Чилонзор райижроқўмида шундай ҳол юз беряпти. Шу тўғрими?

Г. НАЗАРОВ,
Чилонзор райони».

Бу саволга жавоб бериш ҳақидаги сўровимизга Тошкент шаҳар ижроия қўмитасидан қуйидаги мактубни олдик:

— Тошкент шаҳар ижроия қўмитасининг 1990 йил 6 апрель қарори билан халқ истеъмоли моллари ва автомобилларни уч йилдан сўнг олиш ҳуқуқини берадиган фоизсиз заёмлар район ижроия қўмиталарига, корхона ва ташкилотларга тақсимланган. Енгил автомашиналарни район ижроия қўмиталари навбатда турган фуқаролар розилиги билан ажратган.

Фоизсиз заёмларни одамлар ўз хоҳишлари билан олганлар ва бу заёмларга тўланадиган буюмлар 1993 йил жамғармаси ҳисобидан ажратилади. Юқоридагиларни инобатга олиб, фоизсиз заём олган кишилар енгил автомашина олувчиларнинг умумий навбатидан чиқариладилар.

МУШТАРИЙ:

... хабар қилади

КИЧИК КОРХОНАЛАР

Жумҳуриятимиз Президентининг аҳолига шахсий томорқа учун ер ажратиб бериш борасидаги Фармонига қатъий амал қилинаётган Наманган вилоятининг Поп районида меҳнаткашларга 1800 гектардан ортиқ унумдор ерлар ажратиб берилди. Ёки бугунги кунда 4,5 минг оила шахсий томорқасидан унумли фойдаланмоқдалар.

Шунингдек, аҳоли пунктларини газлаштириш, тоза ичимлик сув билан таъминлашга ҳам катта эътибор бериляпти. Поп шаҳрининг Фрунзе номли, Охунбобоев номли, «Тинчлик», С. Эргашев номли кўчалари, райондаги Беруний номли, Ленин номли совхозлар, «Ленинград», «Дўстлик», «Правда», «Коммунизм», «Партия XXII съезди» жамоа хўжаликларидаги кўплаб хонадонлар «зангори олов»дан баҳраманд бўлдилар.

Шунингдек, район марказидан анча олис ҳисобланган Чодак, Чоркесар қишлоқлари, Поп шаҳрининг С. Эргашев номли ва бошқа кўплаб кўчаларига артезиан суви келтирилди. Айни кунларда районда аҳоли истиқомат қилаётган жойларга табиий газ келтириш, тоза ичимлик сув қувурларини монтаж қилиш ишлари жадал суръатларда давом этаётир.

Бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан «Правда» жамоа хўжалигининг бошқаруви раиси, район Советининг депутати Валижон Шарипов ташаббуси билан бешта кичик корхона қурилиб, ишга туширилди. Шоли оқлайдиган обжувоз, гуручни элайдиган мослама, тегирмон, жувозхоналар шулар жумласидандир.

Электр энергияси билан ишлаётган кичик корхона шу кунларда ҳар кеча-кундузда икки тонна шолини қайта ишлаяпти. 500—700 килограммгача буғдой, маккажўхори уни, тайёрланмоқда. Жувозхонада эса кунига 10—12 килограммгача зиғир ёғи ишлаб чиқарилмоқда.

Шунингдек, «Ленинград» жамоа хўжалигида битта обжувоз, ун тайёрлайдиган тегирмон, битта жувозхона, «Найман» шўро хўжалигидаги пахта қабул қилиш пункти ёнида обжувоз, пахтани, ёғочни қайта ишлайдиган цехлар ишга туширилди.

С. ҚЎЧҚОРОВ,
Наманган вилояти.

...миннатдорчилик билдиради

ДОРИ-ДАРМОН, ШИРИН СЎЗЛАРИНИ АЯМАДИЛАР

Менинг ёшим 51 да. Олти фарзанднинг онасиман. Иссиқ жон иситмасиз бўлмайди деганларидек тўсатдан бир дард мени безовта қила бошлади. Шаҳар марказий касалхонаси шифокорларига учрашганимда, талоқ шиши касаллигига чалинганимни айтишди. У ерда 19 кун ётиб даволандим. Бу ердаги муолажалар фойда бермади. Бу оғир дард туфайли мен ҳаётдан умид узган эдим. Менга Самарқанд олийгоҳи қошидаги 2-клиникага йўлланма беришди. Клиниканинг «урология» бўлимида очиқ чеҳра, илиқ сўзлар билан қарши олдилар.

Билимли, ихлосли, меҳрли шифокорлардан, профессор Бекмуродов, асиссент Олимжонов, доцент Юсуповлар касалимни чуқур ўрганиб чиқдилар ва жарроҳлик муолажасини ўтказдилар.

Орадан икки ойча вақт ўтгач, яъни 17 апрель туғилган кунимда мен иккинчи бор операцияга ётдим. Бу операция анча мураккаб эди, яъни чап буйракни бутунлай олиб ташлаш керак эди. Уч соат давом этган операциядан кейин ўзимни анча енгил ҳис этдим. Менинг соғайиб кетишимда ўзларининг дори-дармонларию, ширин сўзларини аямаган ҳамширалар— Маърифат, Майя, Мунира, Зебо, Норчучук Мавлуда, Мавжуда қизларимга бутун оила аъзоларимиз номидан миннатдорчилик билдираман.

М. ҚАРШИЕВА,
Нарпай ноҳияси.

... танқид қилади

ВАЪДА ЭМАС, АМАЛИЙ ИШ КЕРАК

«Чимбойобод» бир пайтлар Самарқанд вилоятидаги кўзга кўринган жамоа хўжаликларидан бири эди. Қурилиш ва ободонлаштириш ишларини кўриб ҳамманинг ҳаваси келарди. Афсуски, ҳозирга келиб бу ишларга эътибор берилмай қўйди. Биз хўжаликнинг Маданият қишлоғида истиқомат қиламиз. Бир ярим йилдан буён ичимлик суви йўқ. Водопровод насоси куйган эмиш!

Жамоа бошқаруви раиси Ф. Зиёдуллаевга мурожаат қилсак, керак бўлса насос сотиб олинглар, дейди. Икки-уч километрдан эшак билан сув ташиш жонга тегди. Бунинг устига йўлларнинг ночорлигини айтмайсизми. Колхозимиз донг таратган йилларда қурилган жамоат бинолари қаровсизликдан йилдан-йилга хароб бўлиб боряпти.

Ҳозирги раҳбарларнинг янги бино қуришга қурби етмас экан, лоақал борини авайлаб-асрашса бўларди! Бир пайтлар қурилган қишлоқ Совети биноси, трактор парки, новвойхона, дала шийпонлари, меҳмонхона, ёзги театр қаровсизликдан нураб боряпти.

Биз турмуш шароитимиз ночорлиги ҳақида уч йил муқаддам «Муштум» журналига ҳам ёзган эдик. Ўшанда район хўжалик раҳбарлари ҳаммасини тузатамиз, деб журналга жавоб ёзишган эди. Амалда эса ҳеч нарса ўзгармади. Наҳотки ҳукуматимиз халқ турмуш фаровонлигини яхшилаш ҳақида ғамхўрлик қилаётган бир пайтда чимбойободликлар бундан бебаҳра бўлишса?

М. ҚУРБОНОВ,
жами 6 имзо. Большевик райони.

СУВ КЕЛАДИ

«Биз Пайариқ районидаги Крупская номли колхозда истиқомат қиламиз. Ҳанузгача қишлоғимизга ичимлик суви келтирилмаган. Бу ҳақда колхоз бошқаруви ва район ижроия қўмитасига қилган мурожаатларимиз инобатга олинмаяпти.

К. УМАРОВ,
Жами 30 имзо».

Ушбу хат Пайариқ район ижроия қўмитасига юборилган эди. Унга қуйидагича жавоб келди:

— Хат Крупская номли жамоа хўжалиги бошқаруви вакиллари иштирокида муҳокама қилинди. Ҳозирги кунда қишлоқдаги 800 метр йўлга тош ётқизилмоқда. Аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш хўжаликнинг 1991 йилги режасига киритилган. Шу йилнинг охиригача одамлар тоза ичимлик суви билан таъминланадилар.

Шунингдек, қишлоқда қурилаётган амбулатория биноси ҳам шу йил охирида фойдаланишга топширилади. Йиғилишда қишлоқ меҳнаткашлари учун зарур бўлган чойхона ва ёзги кинотеатр биноларини ҳашар йўли билан қуришга келишиб олинди.

МУДИРА ОГОҲЛАНТИРИЛДИ

«Большевик районидаги Гумбаз агроучасткаси аҳолиси асосан балонли газдан фойдаланади. Аммо уни одамлар ўз вақтида ололмай сарсон бўлишмоқда. Бундан ташқари Будённий участкасидаги магазин мудираси ишидан кўпчилик норози. У молларни устига нарх қўйиб сотади.

Р. МУҲАММАДИЕВА».

Шикоят юзасидан Большевик район ижроия қўмитаси қуйидагича жавоб йўллаган:

— Хатда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Гумбаз агроучасткасида яшовчи аҳолини газ баллонлари билан таъминлаб туриш район газлаштириш идораси бошлиғи Саъдинов зиммасига юклатилди.

Савдодаги камчиликлар район нарх-навони назорат қилиш комиссияси томонидан ўрганиб чиқилди. Дўконда йўл қўйилган камчиликлар комиссия йиғилишида кўриб чиқилиб, мудира Тошбуви Поёнова огоҳлантирилди.

НАФАҚА БЕЛГИЛАНДИ

«Қишлоғимизда Собир деган паҳлавондек йигит яшарди. Нима бўлди-ю у қаттиқ касалланиб, тўшакка михланиб қолди. Отасининг кўрсатмаган жойи қолмади. Лекин фойдаси бўлмаяпти. Ногирон йигитга нафақа олиш учун ота-она неча идораларнинг эшигига бош уришмади, дейсиз. Лекин фойдаси бўлмаяпти.

З. РАҲМАТУЛЛАЕВА».

Текшириб ҳал қилиш учун юборилган ушбу хатга Қарши район ижроия қўмитасидан қуйидагича жавоб келди:

— Маълум бўлишича Собир Жумаев 1987 йилдан бери касал бўлиб ётибди. Шу пайтдан буён ҳеч қаердан моддий ёрдам ва нафақа олмаган. Меҳнат экспертизаси комиссияси унинг касаллигини ҳисобга олиб, 1-группа ногиронлигига чиқарган.

Акмал Икромов номли давлат хўжалиги маъмурияти, касаба союзи қўмитаси хўжаликнинг моддий ёрдам кўрсатиш жамғармаси маблағи ҳисобидан унга 1991 йил февраль ойидан бошлаб ойига 40 сўмдан пул беришга қарор қилган.

Район ижтимоий таъминот бўлими орқали Собир Жумаевга ҳар ойда 70 сўмдан нафақа беріляпти.

● ҚАРДОШЛИК

ЮРАКНИНГ БИР ПАРЧАСИ

Яқинда Ғафур Ғулом номли адабиёт ва санъат нашриёти қрим-татар адиби Айдер Османнинг «Таниш кўзлар» қиссалар ва ҳикоялар тўпламини ўзбек тилида босмадан чиқарди. Очиғини айтганда, бундан тўрт-беш йил илгари китобга киритилган бундай асарларни ёзиш ва чоп эттириш амримаҳол эканлиги ҳеч кимга сир эмас, албатта.

Дарҳақиқат, яқин-яқинларгача қримтатар халқининг бундан қирқ етти йил муқаддам бошига тушган фожиа ҳақида ёзиш тугул, гапириш ҳам мумкин эмас эди. Бутун бир халқ ватанидан сургун қилинган ва кейинчалик «бизда бундай халқ йўқ», деб эълон қилинган эди. Қайта қуриш бу беҳад адолатсизликни фош этди. Қримтатарларнинг миллий ҳақ-ҳуқуқларини тиклаш учун кураш бошланди.

Айдер Османнинг бу тўпламига кирган асарларнинг деярли аксариятида қримтатар халқининг ўз ватанидан сургун қилиниши, қатағонлик йилларидаги ҳаёти, Ўзбекистонда орттирган янги ёру-биродарлари билан биргаликда кечирган ҳаёти ҳақида юксак бадиий савияда, ажойиб тасвирларда, ҳаққоний суратда ҳикоя қилинади. «Олишув», «Йўлакдаги одамлар», «Армон» ва «Таниш кўзлар» каби саккиз қисса ва ўн ҳикояни ўқиган китобхон ўзига кўпдан таниш бўлган катта бир халқнинг янги жиҳатларини кашф этади.

Маълумки, ҳозир қримтатар халқи ўз юртига, оғир бир шароитда бўлса ҳам қайта бошлади. Куни келиб, у оғир кунлар ҳам унут бўлиб кетар. Бироқ, сарсонликда, ҳақ-ҳуқуқи камситилган ҳолда кечирилган умрни тарих саҳифаларидан асло ўчириб бўлмайди. Айтилганидек, қримтатарларнинг асосий қисми Ўзбекистонда яшади. Шунинг учун ҳам улар ўз юртларига қайтар эканлар, юракларининг бир парчасини ўзбеклар диёрида қолдириб, ўзлари билан ўзбекнинг қалб қўрини олиб кетишяпти. Ёзувчининг асарларида айнан ана шу фикр такрор-такрор таъкидланади.

З. ҚУРТНЕЗИРОВ,
Тошкент шаҳри.

● МУШТАРИЙ ИЛҲОМИ

ЁРУҒ ЙЎЛ

Бош бармоқнинг
вазифаси чўнг,
Синчалоқнинг иши эмас кам.
Узун бармоқ
ишлагандан сўнг
Жим турмайди
кейингиси ҳам...
Битта бармоқ
кетса ажралиб,
Минг уринсин,
асло қўл бўлмас.
Ёлғизликнинг танг эрур ҳоли,
Яшар, бироқ
бахти мўл бўлмас!
Панжа керак болға ушлашга,
Ушлаб кўр-чи унингсиз
ўроқ!!
Улуғ сафда кўркам яшашга
Бир забардаст қўл керак,
ўртоқ!
Панжа даркор гул
дасталашга,
Дўстга қил-чи унингсиз
инъом!
Қардошингни қучиб яшашга,
Гул беришга қўл керак
мудом.
Омон бўлсин ва бўлсин
бутун
Буюк халқнинг азамат қўли.
У бирлашар янада бугун —
Ёруғ, мангу бирликнинг
йўли!

Қаҳҳор МИРЗАПЎЛАТ.
Фарғона.

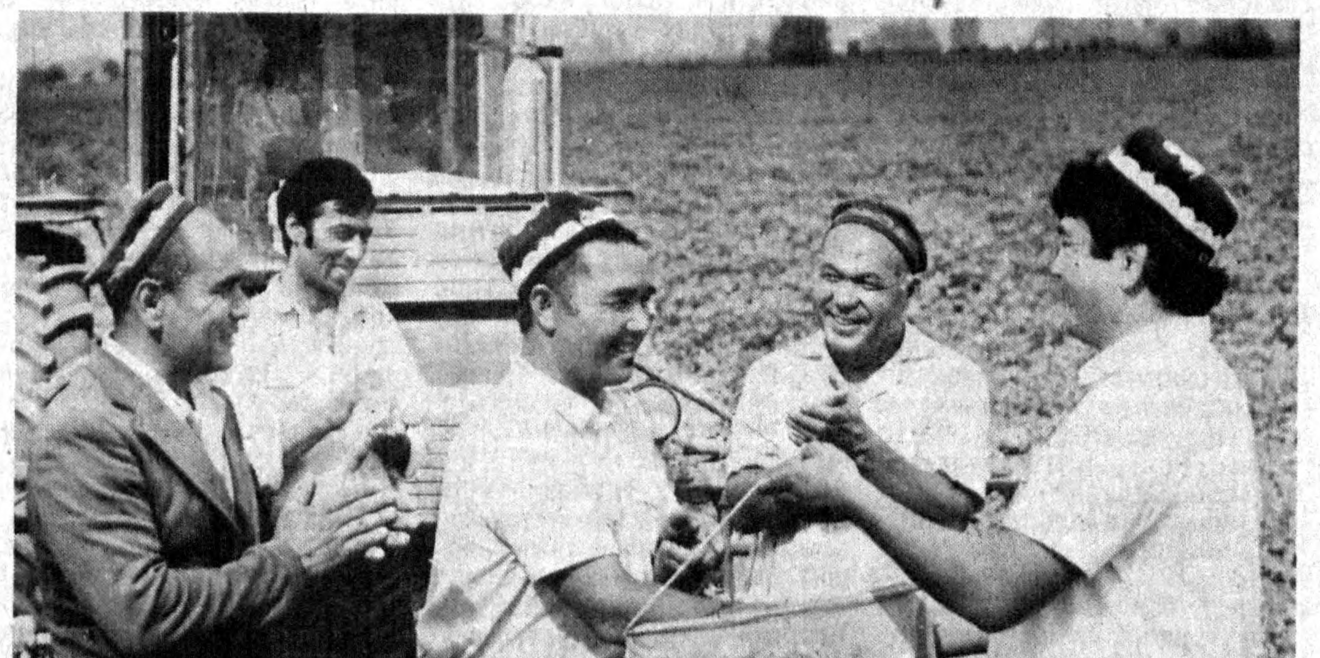

Норин районидаги «Ғалаба» жамоа хўжалиги меҳнаткашлари 760 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта ҳосили етиштиришга аҳд қилишган. Айни пайтда экинлар агротехника талаблари асосида парваришланаётир. Бу борада механизатор Муқимжон Ҳайитовнинг ҳиссаси катта.

СУРАТДА: жамоа хўжалиги касаба уюшмаси раиси Тоҳиржон Пўлатов социалистик мусобақа ғолиби Муқимжон Ҳайитовга кўчма вимпель топширмоқда.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

● МУЛОҚОТ

БОШҚАЧА ЙЎЛ ТУТИЛСА-ЧИ...

Хатлар... Хатлар... Хатлар... Редакциямиз почтасига ҳар куни келиб турган мактубларнинг ҳар бири бир олам. Уларнинг ичида шундай хатлар ҳам борки, ўқиганда беихтиёр инсон қалби ларзага келади. Ҳаёт нашидасидан баҳраманд бўлишга ҳақли кишиларнинг чеккан жабр-жафолари, сарсон-саргардонликлари кишини беихтиёр ўйга толдиради. Келинг ҳурматли муштарий, сўзимизнинг исботи сифатида икки хат ва уларга мутасадди ўртоқларнинг жавобини келтирайлик.

«Бизнинг уйимиз инқилобдан аввал қурилган. Бувамиз оламдан ўтганидан сўнг ўғиллари, яъни бизнинг отамиз ва амакимиз уйни тенг бўлиб олишган. Ўртадан девор олинган ва алоҳида эшиклар ўрнатилган.

Уйимиз оддий санитария нормаларига тўғри келмайди. Сув ташқаридан — қўшнилардан келтирилади. Табиий газ йўқ. Қишда эса чўян печкалар ўрнатиб, уйни кўмир билан иситамиз. Хоналар жуда захи ва қоронғу.

Мен 4 фарзандим билан 1986 йилдан бери маҳаллама маҳалла кўчиб, ижарада яшаяпман. Ҳар ойда ижара учун 50-60 сўмдан тўлайман. Олган маошим уй-жой ва рўзғорга баъзўр етади.

Биз нажот сўраб, Октябрь район ижрокоми раиси қабулида бўлганимизда 1986 йилнинг биринчи ярмида уй билан таъминланасиз, деб ваъда берганди. Лекин ҳануз ўзгариш йўқ.

Абдуқаҳҳор ШУКУРОВ,
Тошкент шаҳар ижроия комитетига қарашли ўсимликларни ҳимоя қилиш станциясининг участка бошлиғи».

Бу шикоятга қуйидаги мазмунда жавоб олинди:

«Гражданин А. Шукуровнинг уй-жой масаласидаги хати ижроком томонидан текширилди. Аниқланишича, А. Шукуров оиласи ва қариндош-уруғларидан иборат 12 киши Қоратош кўчасидаги 118-уйда истиқомат қилади. Уй уч хонадан иборат бўлиб, саҳни 36,8 квадрат-метр.

Октябрь район ижроия комитети А. Шукуровлар оиласининг жуда тор жойда яшаётганини ҳисобга олиб, уларни 1988 йил 17 майда уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож сифатида навбатга қўйган.

Гражданин А. Шукуров 1990 йил 1 январдаги ҳисоб-китобга кўра 835-номер билан навбатда турибди.

Уй-жой шароитини яхшилашга муҳтож гражданларни ҳисобга олиш, Ўзбекистон ССРда уй-жойни тақсимлаш қоидасининг 26-бандига мувофиқ уй-жой шароитини яхшилашга навбатда турган гражданларга квартира навбат асосида берилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитети юқорида баён этилган фикрларни ҳисобга олиб А. Шукуров уй-жой шароитини қонунга асосан навбатига қараб олишини билдиради.

Р. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси раиси ўринбосари».

Жавобни олгач, биз Октябрь район ижроия комитетига қўнғироқ қилдик. Ижроия комитет квартира бўлими инспектори Э. Воҳидованинг хабар беришича, 1990 йили уй-жой шароитини яхшилаш учун навбатда турганларга 20 та квартира ажратилибди. Шунга қараб ҳисоблаб чиқдик. Агар квартира ажратиш шу тахлитда кетадиган бўлса ўртоқ Абдуқаҳҳор Шукуров қарийб 42 йилдан сўнг квартира олар экан.

Энди мана бу хатга эътибор беринг.

«Мен 32 йилдан буён Тошкент мебель фабрикасида, хотиним Искандарова Мазида эса шаҳар санитария-эпидемиология станциясида 23 йилдан бери ишлаб келяпмиз. Болаларимизни ҳалол меҳнат билан катта қилдик. Уч ўғлимиз уйланган. Бир ўғлимиз уйланиши керак. Мен, хотиним, тўрт ўғил, уч келин ва бир нечта неварам билан Қорасарой кўчасидаги 285-уч хонали кичик хонадонда яшаймиз.

Жуда қийналиб кетдик. Район ижроия қўмитасидан амалий ёрдам ололмаяпмиз.

Шоакбар ИСКАНДАРОВ».

Бу хатга Собир Раҳимов ижроия қўмитасидан қуйидагича жавоб олинди:

Уй-жой шароитини яхшилаш бўйича Ш. Искандаровнинг ўғли Р. Искандаров ва келини К. Искандарова 1990 йил 10 октябрдан бери навбатда туришади. Уларнинг навбати ҳозир 2174-номер билан рўйхатга олинган.

10 кишидан иборат Искандаровлар оиласи ҳақиқатан 3 хонали уйда яшайди. Уйнинг майдони 42,65 квадрат-метр. Уларга навбатга қараб квартира берилади.

Н. АБДУЖАББОРОВ,
район ижроия қўмитаси раиси».

Шундан сўнг район ижроия қўмитасининг уй-жойни ҳисобга олиш ва тақсимлаш бўлими катта инспектори А. Воҳитовага қўнғироқ қилдик. Унинг айтишича, ўтган йили Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси уй-жойи шароитини яхшилаш учун навбатда турганларга 20 та квартира ажратган. Бу йил эса 91 та квартира ажратиш мўлжалланган бўлса-да, бу режанинг бажарилиши гумон бўлиб турибди.

Энди 2174-номер билан навбатда турган киши бу ҳолда қачон уйли-жойли бўлиши ҳақида тайинли гап айтиш қийинлигини сезгандирсиз, ҳурматли муштарий!

Маълумки, мамлакатимизда ҳар бир оилани 2000 йилгача алоҳида квартира билан таъминлаш вазифаси қўйилган. Бу — шу даврга келиб, шароитидан қатъи назар белгиланган нормадан кам саҳнли жойда яшаётганлар уйли бўлади, деган гап. Лекин партия ва ҳукумат белгилаган режаларнинг амалга ошиши фақат қарор қабул қилишгагина эмас, одамларни мамлакат экономикасини юксалтиришга сафарбар эта олишимизга ҳам боғлиқ.

Биз иккала ижроия қўмита жавобларини ҳуқуқий жиҳатдан нотўғри дея олмаймиз. Расман олиб қараганда қонунийдир. Лекин кўпинча ижроия комитет раиси, унинг муовинлари ҳузурига борганда уй-жой ололмай сарсон юрган фахрийлар, ногиронлар, кўп болали оналарни учратиш мумкин. Ҳа, жумҳуриятимизда туғилганидан бери яшаб, квартира ололмай юрганлар қанчадан-қанча.

Қозоғистонда уй-жойлар қайта рўйхатдан ўтказилганда минглаб бўш ва саҳни катта бўлсада, кам сонли одам истиқомат қиладиган квартиралар аниқланганлиги ва улар муҳтож кишиларга берилганлигини марказий матбуот хабарларидан яхши биламиз. Бизда ҳам шундай йўл тутилса, фойдадан ҳоли бўлмасди.

Ҳозир жумҳуриятимиз Президенти одамларга томорқа беришга катта имкониятлар яратиб бермоқда. Уй-жойга муҳтож оилаларни аниқлаш, уларга томорқа бериш, лозим бўлса ссуда пули, қурилиш материаллари ажратиш ижроия қўмиталар ходимларининг ишидир.

● Агар юқоридаги муаммоларни, айтилган фикрларни тезроқ рўёбга чиқариш учун астойдил киришилса, ўйлаймизки, қанчадан-қанча одамларнинг ҳожатини чиқариб, шодлигига шерик бўлишимиз мумкин.

МУШТАРИЙЛАР ФИКРИНИ ЎРГАНИШ ВА ХАТЛАР БЎЛИМИ.

● Ҳеч ким, ҳеч нарса унутилмайди ●

ЗИЁРАТГОҲ

Олтинкўл ноҳиясидаги «1—Май» жамоа хўжалиги марказида зиёратгоҳ пайдо бўлди. Бу ерда Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида ҳалок бўлган ҳамқишлоқлар хотирасига ёдгорлик ўрнатилди.

Жамоа меҳнат аҳли ўтган йили ўз қишлоқларида зиёратгоҳ ташкил этишга аҳд қилишган эди. Қисқа вақт ичида шундай маскан қад ростлади. Бу ердаги мармар лавҳаларда жанггоҳларда жон фидо этиб, она-юртига қайтмаган 149 нафар ҳамқишлоқнинг номи ёзиб қўйилган.

Ёдгорлик комплекси очилишида Оқтепа ва ноҳиянинг бошқа қишлоқларидан келган уруш фахрийлари қуролдош дўстларини эсга олдилар, ёшлар эса кекса авлод жасорати олдида таъзим бажо келтирдилар.

М. КАРИМОВ,
Андижон вилояти.

РЎЗНОМАМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Мамлакатимиз ҳаёти билан танишаётган бир гуруҳ хитойлик журналистлар Тошкентга келишди. Уларга Хитой Компартияси Марказий Комитети тарғибот бўлими мудирининг ўринбосари, Хитой журналистлар уюшмаси раисининг муовини Ли Янь бошчилик қилмоқда. Делегация таркибида Хитой Марказий телевидениеси директорининг ўринбосари Ян Вэйгуан, Хитой Компартияси Синцзян—Уйғур автоном район комитети ташвиқот бўлими мудирининг ўринбосари, район журналистлар уюшмаси раиси Дин Кў, Хитой Компартияси Гирин вилоят комитети тарғибот бўлими мудирининг ўринбосари, вилоят журналистлар уюшмаси раиси Чэ Шудун, Умумхитой журналистлар уюшмаси халқаро бўлимининг Совет Иттифоқи ва Шарқий Европа мамлакатлари сектори мудири Шэнь Диньюнь бор.

Кеча қўшни мамлакат журналистларининг вакиллари «Совет Ўзбекистони» рўзномаси муҳарририяти меҳмони бўлдилар. Рўзнома бош муҳаррири Р. Раҳмонов уларга Ўзбекистон ССР ижтимоий-сиёсий ҳаётида кейинги даврда содир бўлган туб ўзгаришлар, ҳалқ қуриш ва бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан республика Компартияси ва ҳукумати изчил амалга ошираётган ишлар ҳамда республика коммунистлари бош нашрининг ана шу йўналишда тутган ўрни ва роли ҳақида, жумҳурият журналистларининг ҳаёти ва ижоди тўғрисида атрофлича сўзлаб берди, меҳмонларнинг кўпдан-кўп саволларига жавоб берди.

Хитойлик журналистлар республикамиз ҳаёти билан танишишда давом этмоқда.

СУРАТДА: хитойлик журналистларнинг бир гуруҳи «Совет Ўзбекистони» рўзномаси муҳарририятида. Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ТАБИАТ ИНЪОМИ

ҒОРЛАРДА ЎҒИТ

ВИЛОЯТ ҳудудидаги юзлаб ғорлар асосан тоғларда жойлашган. Аҳоли яшайдиган жойларга яқинроқ ғорларнинг қўйхона, лочинхона, каптархона, бўрия, бургутхона, шерхона ва бошқа хос номлари бор.

Бу бежиз эмас. Айниқса, ёзнинг жазирама кунларида паррандаю ҳайвонларга ҳавоси салқин бўлган ушбу ғорлар фақат бошпана вазифасини ўтамасдан, балки улар хавфсизлигини ҳам таъминлаган.

Йиллар ўтгач, паррандаю ҳайвонлар гўнги табиий ўғитга айланиб кетган. Айрим ғорларда унинг қалинлиги ўн метрдан ҳам ошади. Бундай манзарани Чирчиқ, Пском, Угом, Чотқол дарёларига яқин ғорларда кўпроқ кузатиш мумкин. Бўстонлиқнинг Оқчелаксой чап соҳилидаги ғорлардан ҳатто табиий селитра қазиб олинган.

— Ана шу табиий бойликлардан деярли фойдаланмаётганимиз ачинарли, — дейди СССР география жамиятининг ҳақиқий аъзоси И. Отажонов. — Ваҳоланки, тоғли районларимизда уларни органик ўғит сифатида ишлатиш муҳим аҳамият касб этган бўларди. Чунки, бу ерлар ҳавоси салқин, экин тез амал олмайди. Ғор ўғитлари эса кони фойда.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«Лайлак келди, ёз бўлди...». Н. Муҳаммаджонов олган сурат.

МЕҲР-ШАФҚАТ ДАЪВАТИ

ҚАЛБИНГГА ҚУЛОҚ СОЛ

ЁКИ ҲИБСХОНАДАН ОЗОДЛИККА ЧИҚҚАНЛАРНИ АҲЛОҚИЙ СОҒЛОМ ТУРМУШГА ҚАЙТАРИШ МАҚСАДИДА БУХОРО «КЎНИКМА» ИЖТИМОИЙ МАРКАЗИ ФАОЛИЯТИ ҲАҚИДА СЎЗ

Шоира яна директор қабулида уни кутиб турарди.

— Яна келдингизми?! деди директор уни кўриши биланоқ рўйхуш бермай.— Ўн марта келсангиз ҳам гап шу—қамалганлар учун корхонамиз эшиги ёпиқ!...

— У сизнинг жамоангиздан ҳибсга тушган! —эътироз билдирди қиз.

— Бунинг аҳамияти йўқ! — гап тамом дегандек директор қаергадир телефон қилишга тушиб кетди.

Қиз эса хонани тарк этмади. Директорнинг қўли бўшагунча тоқат билан кутиб ўтирди.

— Демак, уни ишга олмайсиз, шундайми?!

— Шундай, — жавоб қилди директор қатъий.

— Ундай бўлса, ўзингиздан кўринг, уларни уйингизга юбораман...

Шундай дедию Шоира эшикни қарсиллатиб ёпганича чиқиб кетди.

Корхона бошлиғи олдида дадиллик қилишга қилдию кабинетдан чиққач ҳаммаси ўзига нашъа қилди. Қачонгача у ҳаётдан адашганларни йўлга соламан деб одамлар билан аччиғлашади, асабларини чархлайверади... Ўқиган, онгли одамлар бунга тушунмасалар, ёрдамга шошилмасалар, бошқалардан қандай қилиб гина-қудурат қилади. «Кўникма» марказига раҳбарлар ёрдам беришмаса, уларнинг хайрли ишларини қўллаб-қувватлашмаса, кимдан мадад кутишсин...

Шоирахон ўй ўйлаб, кайфияти бир алпозда ишхонасига кириб келаркан, уни кутиб ўтирган йигит беихтиёр ўрнидан туриб, салом берди.

— Салом, салом, — у ўзини қувноқ тутишга уринди. — Эртага албатта, директорнинг ҳузурига киринг, у сизни ишга қабул қилмоқчи,— деди майин жилмайиб.

Шу пайт Баҳор Одинаевнинг чеҳрасига бир назар солсангиз эди. Йиллаб ҳибсхонада ётиб, хўрликлардан боши қотган йигитнинг кўзларида севинч ёшлари ҳалқалаган, у қизга миннатдорчилигини қай тарзда изҳор этишни билмас эди...

...Директор ўша тунни қандай ўтказганини билмайди. Нақ ажриққа ағанагандек бетоқат бўлиб чиқди. Қиз тушмагур ҳазил қилдими ёки чин гапирдими деган ҳадикдан кўнгли алағда эди...

Эртасига Б. Одинаев қабулига кирганида, директор чурқ этмай аризасига имзо чекиб, кадрлар бўлимига оширди...

Ўшандан буён Одинаев автокорхонада яна слесарлик қилмоқда. Ишдан бўшадими, «Кўникма» марказига ошиқади. У марказ ҳузуридаги ўртоқлик судининг раиси. Жиноятга қайтиб қўл урмасликка сўз берган. Йигитнинг сўзи битта бўлади.

«Кўникма» маркази атрофида унингдек уюшаётган одамлар тобора кўпайиб бормоқда. Фазлиддин Саидов, Ҳикмат Маърупов, Ражаб Халимов, Давлат Темиров шулар жумласидандир.

Булар аввало марказ ходимаси Шоира Исматованинг хайрли ишидир. У икки юздан зиёд бундай кишиларни ишга жойлаштиришга, жамоат ишларига жалб этишга яқиндан ёрдам берди.

Шоирахонни бундай мураккаб, қалтис ишга даъват этган куч нимада эканини қизиқаётгандирсиз?! У бувисининг «одамларга яхшилик қил, савоб иш изла» деган панд-насиҳатларига доимо амал қилади. Бу масаланинг бир жиҳати бўлса, бундай касбни танлашига ҳаётида рўй берган яна бир воқеа туртки бўлган.

Ўрта мактабни тугатганидан кейин у Бухоро дорилмуаллимининг тиббиёт факультети сиртқи бўлимига киради. Бухоро тиббиёт билим юртида хўжалик мудири бўлиб иш бошлайди.

Кунларнинг бирида билим юртидан девор соатини ўмариб кетишади. Милиция ўғрини топавермагач, маъмурият унинг икки юз сўмлик қийматини Шоиранинг маошидан чегириб қоладиган бўлди. Маош эса ойида саксон беш сўм. Энди оиламга мадад бўламан деган қизга бу қандай кўргиликки...

У кун ора милицияга қатнаб, ўғрини топишни талаб қилиб, маҳаллий изқуварларни ҳоли-жонига қўймади. Кўп ўтмай ўғри топилди... Изқуварлар эса бу жараёнда Шоирахонни обдон имтиҳондан ўтказган эдилар. Уларга мана шунақа қатъиятли, иродали, ишни охирига етказадиган ходим жуда-жуда етишмас эди. Уни ишга таклиф этишди. Шундай қилиб Исматова ўриндошлик асосида милицияда хизмат қила бошлади. «Пахта иши» номи билан аталган кўпдан-кўп тунги сўроқларда қатнашиб, уларнинг ҳужжатларини машинкада босди...

Ишлаб турган даласидан тўппа-тўғри сўроққа олиб келинган бригадирлар, пахта пункти ходимлари ўн-ўн икки фарзандларини ўртага қўйиб, гуноҳлари йўқлигига қасам ичишар, алп қомат йигитлар ноҳақлик аламидан кўз ёши тўкишар, лекин бағритош терговчиларга бу заррача ҳам таъсир қилмасди. Улар ҳар қандай йўллар билан бўлса ҳам қилинмаган гуноҳга уларни иқрор бўлишга ундашарди.

— Ахир бу бечоранинг гуноҳи йўқ-ку. Нега уни бунча қийнайсиз? — дея мумкин бўлмаса-да, терговчининг ишига аралашарди Шоира.

— Айби йўқлигини биламан, — пинагини бузмай жавоб берарди терговчи.— Бироқ иложи йўқ. Биздан уларни жиддий қидиришни талаб этишмоқда...

Шоиранинг бардоши ортиқ чидамади. У ишга бормай қўйди.

Лекин у бир ҳаёт ҳақиқатини аниқ билди. Тақдир тақозоси билан терговчига рўпара бўлган ҳамма кишилар ҳам ўғри, муттаҳам ёки порахўр, айбдор эмаслигига у ишонч ҳосил қилган, ҳибсхона кулфати ҳар қандай соф виждонли киши бошига ҳам тушиши мумкин эканлигини тушунган эди.

Бухоро вилояти ижроия қўмитаси ҳузурида «Кўникма» ижтимоий маркази очилаётганини эшитиб Шоирахон унда ишлаш хоҳишини билдирди. Тўрт ой маошсиз холис хизмат қилиб берди. Синовни муваффақият билан ўтаган қиз энг асосий — ҳибсланганларни ишга жойлаштириш бўлимига мудир этиб тайинланди. Бу борада у қадар тажрибаси йўқ. Шоирахон марказ ҳузурида ташкил қилинган жамоатчилик кенгаши раиси Рустам Асанов, Қизил хоч ва Қизил Ярим ой жамияти раиси С. Носирова, жиноятларнинг олдини олиш хизмати бошлиғи А. Хусаинов, ахлоқ тузатиш муассасалари бўлими бошлиғи С. Ганин иш тажрибаларини ўргана бошлади. Айниқса бошқарма бошлиғи М. Собировнинг ёрдами уни кўп нарсаларда хушёрликка ўргатди, масъулиятини оширди.

Исматова шундан хурсандки, энди улар ахлоқ тузатиш муассасаларига бориб, маҳбуслар билан мулоқотга киришмоқдалар. Уларга ҳамроҳ бўлган тўқимачилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Гўзал» бадиий ҳаваскорлик жамоаси қатнашчиларининг чиқишларидан маҳбуслар баҳра олмоқдалар.

Шундай учрашувлардан бирида алоҳида хавфли жиноятчилар сақланадиган муассаса маҳбусларидан бири таниқли бухоролик созанда олдида тиз чўкиб, йиғлаб юборди. Бир пайтлар у худди мана шу созанданинг уйини тўнаган экан. Энди бўлса унинг санъати олдида лол, қилмишига пушаймон эди...

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Лекин гап шундаки, маҳбуслар ва собиқ маҳбуслар ҳаётини ўйлаб бунда қилинаётган ҳар бир тадбир ўз ижобий натижасини бермоқда.

Кейинги пайтда марказ меҳнат жамоалари, хайрия жамғармаларидан ажратилган ёрдам эвазига бундай муассасаларнинг кутубхоналарига 15 минг жилдли китоб ҳадя этилди, вилоятдаги учала ахлоқ тузатиш муассасасида масжидлар очилди. Маҳбуслар бўш вақтларида ясайдиган турли ўйинчоқлар, уй-рўзғор буюмларини сотиш учун алоҳида дўкон очилди...

Бухоро «Кўникма» ижтимоий марказида олиб борилаётган хайрли ишлардан Иттифоқимизнинг жамики фуқаролари хабар топмоқдалар. Қора ўтмишга нуқта қўйишга аҳд қилганларнинг кўпчилиги марказга оқиб келмоқдалар.

Н. К. исмли шахс ярим асрли умрининг деярли ўттиз йилини чўнтак кесарлик билан ўтказган. Шу туфайли ҳибсхоналарни «сайр» этган. У марказга бошини эгиб кириб келди. Бошқа ёмон ишга қўл урмаслигини айтди. Дастлаб марказ очган савдо дўконига ишга қўйилди. Илтимосига кўра ишлаб чиқаришга ўтказилди. Ҳозир у Қоровулбозордаги тош-шағал карьерида меҳнат қилмоқда.

Д. Т. исмли йигитнинг эса тўрт ойдан буён марказ ёрдамчи хўжалигини ташкил қиламан, деб жони ҳалак. Қайси бир корхонага бормасин, ёрдам ўрнига фақат ваъда беришади. Ваҳолонки, унинг атрофида тўпланган дўст-биродарлари ҳам унинг ўзидек деҳқончилик билан шуғулланиш ниятидалар.

Шаҳар ижроия қўмитаси Бухоро чегарасидан ўн гектар партов ажратди. Марказ бунда теплица хўжалиги ташкил қилиш режасини тузган. Бу эзгу ниятни амалга ошириш учун эса маблағ йўқ. Уларни пул билан таъминлаш масъулиятини на банк ва на бошқа бир ташкилот зиммасига олаяпти.

Умуман, марказнинг молиявий аҳволи ночор. Ахир ҳибсхонадан чиққан кишини ишга жойлаштиргунча уни бошпана, иссиқ овқат билан таъминлашнинг ўзи бўлмайди. Бу ишларни хайрия эвазига йўлга қўйиш қийин эканлигига тушуниб етган марказ ходимлари хўжалик фаолиятига тобора дадил қўл уришмоқда. Яқинда шаҳарда иккита ошхона, новвойхона очилади. Улардан тушган даромад шу мақсадларга сарфланади. Марказ ҳузурида ташкил қилинган «Чорминор» кооперативи аҳолига яхши хизмат кўрсатмоқда. Бироқ шуни айтиш керакки, хўжалик фаолияти билан шуғулланишга киришиш учун ҳам аҳир сармоя керак. Айрим раҳбарлар эса бу борада ваъдабозликдан нарига ўтмаётирлар.

Яқин ўтмишда кисовурлик, йўлтўсарлик ёки талончилик билан шуғулланган киши деҳқончиликка қўл уради, ҳаёти мазмунини пешона тери билан топганига қувонади дейиш бир чўпчак эди. Бугун ана шунга эришган эканмиз, бундан қувонмоқ, бундай ташаббусни қўллаб-қувватламоқ керак.

Марказга ташриф буюрган хорижий меҳмонлар ҳам худди шундай фикр билдирмоқдалар.

Бухоро «Кўникма» маркази ташкилотчилари бўлган вилоят ички ишлар бошқармаси, Қизил хоч ва Қизил Ярим ой жамияти таклифига биноан Бухорода инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш халқаро симпозиуми ўтказилди. Анжуманга кўпгина хорижий мамлакатлардан вакиллар, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари намояндалари келишди. Улар Бухорода бу борадаги ишнинг ташкил қилинишини кўриб унинг ижодкорларига таҳсинлар айтишди.

Жиноятчилик ўсиб бораётгани сир эмас. Бу жараённи тўхтатиш ҳар бир соф виждонли кишининг бурчи. Энди қонунбузарликка мойил шахсларни ҳибсхона билан тарбиялаш амри маҳол эканлиги ҳаммага аён. Ўта қаттиқ тартибли совет қамоқхонаси ҳам, маиший шароитлари билан дам олиш қароргоҳларига ўхшаб кетадиган ажнабий ҳибсхоналар ҳам инсон қалбини жароҳатлайди. Ҳаётда қоқилганлар тарбиясининг бошқача воситаларини излаш лозим. Шу нуқтаи назардан қараганда Бухорода бу соҳада ноёб тажриба тўпланмоқда. Бу тажрибани Анвар Хусаинов, Рустам Асанов, ўз ишининг фидойилари Шоира Исматова сингари жонкуяр кишилар кашф этмоқдалар. Афсуски, бу тажриба жумҳуриятимизнинг бошқа шаҳарларида илғаб олинмаяпти. Ажабланарли томони яна шундаки, қўшни Қозоғистон ССР Олий Кенгаши бу тўғрида махсус қарор қабул қилиб, Бухоро тажрибасини кенг ёйиш масаласини қўйди. Айни маҳалда Қарағанда, Целиноград сингари шаҳарларда бундай марказлар иш бошлади. Бизда эса ҳамон мулоҳаза юритилмоқда...

Яқинда Ўзбекистон телевидениеси бухоролик кўникмачилар билан жонли мулоқот ўтказганида, пойтахтлик меҳнаткашлардан тушган олтмишдан зиёд саволнинг ярмидан кўпида худди мана шу муаммо қўйилди. Афтидан яна юқоридан кўрсатма кутилмоқда. Ҳолбуки, меҳр-шафқат иши кўрсатма билан эмас, қалб амри билан бажарилади.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

СССР Соғлиқни сақлаш вазирлигининг

ТОШКЕНТ ШИФОКОРЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИЛМГОҲИ

кафедралар бўйича лавозимларга

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: 1-терапия (тиббиёт фанлари доктори), 2-терапия (тиббиёт фанлари доктори), 1-жарроҳлик (тиббиёт, фанлари доктори ёки доцент), 2-акушерлик-гинекология (тиббиёт фанлари доктори, профессор), неонатология (тиббиёт фанлари доктори ёки доцент), ижтимоий гигиена ва соғлиқни сақлашни ташкил қилиш (тиббиёт фанлари доктори ёки тиббиёт фанлари номзоди);

доцентлар: 2-терапия (тиббиёт фанлари номзоди), гематология ва қон қуйиш (тиббиёт фанлари номзоди, доцент), кардиология (тиббиёт фанлари номзоди), невропатология (тиббиёт фанлари номзоди, доцент), физиотерапия ва даволаш машқлари (тиббиёт фанлари номзоди), оториноларингология (тиббиёт фанлари номзоди), офтальмология (тиббиёт фанлари номзоди), травматология ва ортопедия (тиббиёт фанлари номзоди), урология (тиббиёт фанлари номзоди), ортопедик стоматология (тиббиёт фанлари номзоди, доцент), жарроҳлик стоматологияси (тиббиёт фанлари номзоди, доцент), 1-педиатрия (тиббиёт фанлари номзоди), 2-педиатрия (тиббиёт фанлари номзоди, доцент), болалар невропатологияси (тиббиёт фанлари номзоди), болалар юқумли касалликлари (тиббиёт фанлари номзоди), 2-акушерлик-гинекология (тиббиёт фанлари номзоди, доцент), микробиология (тиббиёт фанлари номзодлари — 2), ижтимоий гигиена ва соғлиқни сақлашни ташкил қилиш (тиббиёт фанлари номзоди), шифокорлик-меҳнат экспертизаси (терапевт, тиббиёт фанлари номзоди), эндокринология (тиббиёт фанлари номзоди), фалсафа (фалсафа фанлари номзоди, доцент), асбоблар ёрдамида тадқиқотлаш усуллари курси (тиббиёт фанлари номзоди);

катта ўқитувчилар: умумий гигиена (тиббиёт фанлари номзоди — 2), фалсафа (тарих фанлари номзоди), ижтимоий гигиена ва соғлиқни сақлашни ташкил қилиш (тиббиёт фанлари номзоди), катастрофалар тиббиёти, микробиология (тиббиёт фанлари номзоди);

ассистентлар: дерматовенерология, кардиология (3), гематология ва қон қуйиш, невропатология, эндокринология, онкология, офтальмология, рентгенология, терапевтик стоматология (2), жарроҳлик стоматологияси, болалар невропатологияси (2), 2-акушерлик-гинекология, неонатология, болалар стоматологияси.

ТАНЛОВ МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: 700007, Генерал Петров кўчаси, 51-уй.

Ўзбекистон ССР Олий ва Ўрта махсус таълим вазирлиги

НАБИ ҒАНИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ КИНОТЕХНИКУМИ

1991—1992 ўқув йилига қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Кино ва видеотехника қурилмаларидан фойдаланиш, томошагоҳларни овозлаштириш, маиший радиоэлектрон қурилмаларга техник, халқ хўжалиги тармоқларида иқтисодиёт ва режалаштириш, киномеханиклар тажрибавий курси (техникумнинг 3 курсига ўтиш ҳуқуқи билан).

КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАР БОР.

Фақат 10—11 синф маълумотига эга бўлган шахслар қабул қилинади. «Кино ва видеотехника қурилмаларидан фойдаланиш», «Томошагоҳларни овозлаштириш» ва «Маиший радиоэлектрон қурилмаларга техник хизмат кўрсатиш ва уларни созлаш» мутахассислиги бўйича ўқув муддати 2 йилу 10 ой.

«Халқ хўжалиги тармоқларида иқтисодиёт ва режалаштириш» ўқув муддати 1 йилу 10 ой. «Киномеханиклар тажрибавий курси» — 10 ой.

Техникумга кирувчилар қуйидаги имтиҳонларни топширадилар:

Ўзбек (рус) **тили ва адабиёти** — (диктант), **Математика** (оғзаки).

Техникумга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: раҳбар номига ариза, маълумоти ҳақида ҳужжат, 086/У формали тиббий маълумотнома, тўрт дона фотосурат (3х4), меҳнат дафтарчасининг нусхаси, иш жойидан йўлланма.

Техникумга кирувчилар туғилганлик ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, ҳарбий ҳужжатни шахсан кўрсатадилар.

ҲУЖЖАТЛАР КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМГА 15 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари кундузги бўлимга 1 августдан 20 августгача, сиртқи бўлимга 10 августдан 25 августгача ўтказилади.

ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАР СТИПЕНДИЯ ВА ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри 95, Талабалар шаҳарчаси, 2-Чимбой кўчаси, 96-уй. Телефонлар: 46-47-71, 46-04-00, 46-13-13.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси

ИҚТИСОД ИЛМГОҲИ

1991 йил учун қуйидаги ихтисослар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

меҳнат иқтисоди;
халқ хўжалиги ва унинг тармоқларида иқтисод, режалаштириш ва бошқаришни ташкил этиш;
сиёсий иқтисод;
жаҳон хўжалиги ва халқаро иқтисодий алоқалар.

Ҳужжатлар 1991 йил 25 сентябргача қабул қилинади.

Манзилимиз: 700170, Тошкент шаҳри, Мўминов кўчаси, 9-уй, 7-қават, 704-хона.

«ГРАНИТ» ЎРТА ОСИЁ МОНТАЖ-ТЕХНОЛОГИЯ БОШҚАРМАСИ

1988 йилда чиқарилган ЕС-1046 ЭҲМни қолдиқ баҳосида

СОТАДИ

Манзилимиз: 700107, Тошкент шаҳри, Қирққиз кўчаси, 10-уй.

Телефонлар: 77-84-58, 77-04-50.

Ўзбекистон ССР Телекўрсатув ва радиоэшиттириш Давлат қўмитасининг жамоаси жумҳурият ойнаи жаҳони сиёсий-иқтисодий кўрсатувлар ижодий бирлашмаси бўлим мудири А. Содиқовга онаси

Басти ЙЎЛДОШЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Жумҳурият маънавий маданият тарғибот маркази жамоаси СССР «Билим» жамияти аъзочиси В. Тожибоевга онаси

АСАЛ АЯнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР прокуратураси жамоаси тергов қисмининг ўта муҳим ишлар бўйича терговчиси А. Абдураззоқовга укаси

ҚОДИРЖОНнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ОБ-ҲАВО...

Ўзбекистон об-ҳавони ўрганиш марказидан олинган маълумотга қараганда ҳафтанинг биринчи ярмида ҳавонинг ўзгариб туриши кутилади. Жойларда қисқа муддатли ёмғир ёғиши, момақалдироқ бўлиб, шамолнинг тезлиги секундига 18—20 метрга етиши кутилади. Ҳарорат кечалари 14—19, кундузи 29—34, жанубда 17—22 ва 31—36 даражага етади. Кейин ҳаво ҳарорати кўтарила бошлайди. Кечалари 17—22, кундузлари 31—37, Қорақалпоғистон жумҳурияти, Хоразм, Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида кечаси 19—24, кундузи 34—39 даража атрофида бўлади.

...САЛОМАТЛИК

Семашко номидаги тиббий даволаш ва тиббий тиклаш илмий-тадқиқот олийгоҳи мутахассисларининг шарҳига қараганда об-ҳаводаги бундай ўзгариш касалманд ва таъсирчан кишиларга бироз ноxушлик келтиради. Жумладан, ўпка-нафас йўллари шикастланган, қон босими бор, юраги уюшиб турувчи ва боши оғрувчи кишилар ўзларини ноқулай сезадилар.

ЕР ҚИМИРЛАДИ

14 июль куни маҳаллий вақт билан соат 14 дан 10 минут ўтганда «Тошкент» сейсмостанцияси ер тебранишини қайд этди. Зилзила маркази Тошкентдан 490 километр жануби-шарқда — Афғонистон ҳудудида жойлашган. Зилзила марказида унинг кучи салкам 6 балл, Тожикистоннинг баъзи районларида салкам 5 балл бўлди, Тошкент, Фарғона, Наманган, Самарқандда — уч-тўрт балл куч билан ер силкинди. **(ЎзТАГ).**

• Спорт

ЙИГИТЛАР БЎШ КЕЛИШМАДИ

Мамлакат шаҳарларида СССР халқлари ёзги X спартакиадаси мусобақалари қизғин давом этмоқда. Совриң учун кураш муросасиз баҳсларга айланмоқда. Жумҳуриятимиз вакиллари ҳам спортнинг бир қанча турлари бўйича мусобақаларда астойдил курашиб, Ўзбекистон терма жамоаси мавқесини мустаҳкамлашга ҳаракат қилишмоқда.

Курашчи ва гимнастикачиларимиз эришган муваффақиятлардан кейин боксчилар ўзларини кўрсатишди. Белоруссия пойтахтида бир неча кун давом этган қизиқарли мусобақада етти нафар боксчимиз курашни муваффақиятли давом эттириб, совринли ўринларга астойдил даъвогарлик қилишди. Зеро, ҳал қилувчи баҳсга йўлланма олиш ҳаммага ҳам насиб этавермайди. Ярим финал учрашувларида имкониятни бой бериб қўйган боксчиларимиздан Ҳ. Турсунов, Н. Султонов, Н. Отаев, М. Китобов, И. Бунинлар спартакиаданинг бронза медаллари билан қаноатланишга мажбур бўлишди. Финалга эса икки боксчимиз йўлланма олди. 60 килограмм вазнли Артур Григорьян россиялик С. Галкиевни мағлубиятга учратиб, спартакиада чемпиони бўлди. Унинг ҳамжамоаси Олег Москаев ҳал қилувчи учрашувни қозоғистонлик Н. Кульпин билан ўтказиб, спартакиаданинг кумуш медалига эга бўлди.

Енгил атлетикачилар Киев шаҳрида куч синашишмоқда. Лангар билан сакровчилар майдончаси айниқса гавжумлашди. Бу ерда маҳорат кўрсатган тошкентлик Родион Гатаулин кўпчиликни қувонтирди. У 5 метру 90 сантиметрли маррани эгаллаб, спартакиада рекордини ўрнатди.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент—ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 31-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; аҳлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-54-27; безатиш — 32-57-22.

УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.
Буюртма № 5691.
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Босишга топширилди — 22.50.
№ 135.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000 Тошкент ГСП. Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12